

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

SOOVITUSLIKUD JUHISED KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSELE ASENDUS- JA JÄRELHOOLDUSTEENUSE KORRALDAMISEKS

**Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond**

Eesti tuleviku heaks

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Mõisted.....	3
1. ASENDUSHOOLDUSTEENUS.....	4
1.1 Pikaajaline ööpäevaringne asendushooldusteenus.....	4
1.2 Asendushooldusteenuse lühiajaline ja perioodiline osutamine.....	5
1.3 Asendushooldusteenusele suunamine.....	5
1.4 Asendushooldusteenuse rahastamine.....	6
1.5 Asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes.....	9
1.5.1 Hoolduspereks saamine ja hooldusperre suunamine.....	9
1.5.2 Lepingu sõlmimine.....	11
1.5.3 Hooldusperes osutatava asendushooldusteenuse rahastamine, makstavad universaalsed toetused ja hoolduspere vanema toetamine.....	12
1.5.3.1 Lapse isiklike kulude katmine ja lapse isiklike sissetulekute kasutamine.....	12
1.5.3.2 Hoolduspere vanema toetamine toetuse või tasu maksmisega.....	13
1.5.3.3 Muud makstavad toetused või hüved.....	14
1.5.4 PRIDE eelkoolitus hooldusperedele.....	14
1.6 Asendushooldusteenuse osutamine pere- ja asenduskodus	16
1.6.1 Pere- ja asenduskodusse suunamine.....	17
1.6.2 Lepingu sõlmimine.....	18
1.6.3 Teenuse rahastamine, lapse isiklike kulude katmine ja lapse isiklike vahendite kasutamine lapse ülalpidamiseks.....	19
1.6.4 Pere- ja asenduskodu kasvatusalatoetajate baaskoolitus.....	20
2. JÄRELHOOLDUSTEENUS.....	21
2.1 Järelhooldusteenusele suunamine.....	21
2.2 Teenuse rahastamine ja isiklike kulude katmine.....	22
2.3 Tugiisikuteenus asendushoolduselt elluastujatele.....	23
3. Järelevalve.....	25
Õigusaktid.....	25
Koostajad.....	26
Lisad.....	27

Sissejuhatus

1.01.2018 jõustuvad sotsiaalhoolekande seaduse (edaspidi SHS) muudatused asendushoolduse valdkonnas, mis lähtuvad „[Vanemliku hoolitsuseta laste asendushoolduse poliitika roheline raamat](#)“ (edaspidi asendushoolduse roheline raamat, Sotsiaalministeerium 2014) välja toodud strateegilistest eesmärkidest ning tegevustest eesmärkide saavutamiseks. Asendushoolduse strateegilisteks eesmärkideks on perepõhise asendushoolduse osakaalu suurenemine, asendushoolduse kvaliteedi paranemine, tõhusam asendushoolduselt elluastumise ettevalmistus ning järelhoolduse arendamine¹. Muudatustega kujundatakse ümber senised asenduskoduteenus ja perekonnas hooldamine asendushooldusteenuseks ja järehooldusteenuseks (edaspidi ühiselt teenused) ning teenuste korraldamine ja rahastamine antakse üle kohalikele omavalitsustele (edaspidi KOV). Asendushooldusteenust osutatakse edaspidi hooldusperes, perekodus ja asenduskodus. Hooldusperede ühetaoliseks hindamiseks ning üleriikliku ülevaate loomiseks viiakse need ülesanded Sotsiaalkindlustusametisse, kes koostöös Tervise Arengu Instituudi poolt pakutavate koolitustega, tagab perede ühetaolise hindamise ja ettevalmistamise. Hooldusperedele nähakse ette kompensatsioon toetuse või tasu näol. Ühtlustatakse kõikidel asendushooldusteenuse viisidel viibivate laste teenusele õigustatust ning ülalpidamiseks ettenähtud kulutusi. Teenuseid rahastatakse KOV poolt ja isiku isiklike sissetulekute arvelt. KOV-dele kantakse toetusfondi kaudu teenuste osutamiseks ja korraldamiseks ning hooldusperede toetamiseks vahendid motiveeriva koefitsiendi alusel, et soodustada laste hooldusperedesse paigutamist.

Muudatuste ellurakendamise toetamiseks ja teenuste korralduse ühtlustamiseks on Sotsiaalkindlustusamet käesolevasse dokumenti koondanud tööjuhised ja soovitused, mida teenuste korraldamisel ja rahastamisel järgida. Dokument kirjeldab KOV-ide kohustusi ning tööprotsesse teenuste korraldamisel ja rahastamisel. Juhisele on lisatud näidised, mida KOV-d saavad soovi korral kasutada abistava materjalina. Juhis on nõ „elav dokument“, mida täiendatakse jooksvalt. Käesoleval hetkel sisaldab see eelkõige praktilist informatsiooni, mis on seotud 1.01.2018 jõustuvate muudatustega. Kuigi juhis ei too eraldi välja lapse õiguste sh spetsiifiliselt asendushooldusel viibivate laste õigusi, ega korda üle lastekaitse seaduses sätestatud lapse kohtlemise ja abistamise üldpõhimõtteid, tuleb nendest asendushooldusele paigutamisel ning asendushooldusele paigutatud lapse abistamisel juhinduda. Dokumendile on lisatud loetelu ning viited nii siseriiklike kui ka rahvusvaheliste regulatsioonide ning soovituste kohta.

Dokumendi väljatöötamisel kaasati erinevate sidususgruppide esindajaid ja kohaliku omavalitsuse üksuse spetsialiste.

Mõisted

Tööjuhises kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

Asendushooldusteenus - on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa

¹ Vanemliku hoolitsuseta laste asendushoolduse poliitika roheline raamat, Sotsiaalministeerium, 2014

elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena;

Järelhooldusteenus - on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on asendushoolduselt ja eestkostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine;

Perepõhine asendushooldus – lühi- või pikaajaline hoolduse korraldus, mille puhul laps on paigutatud perre, mille vanem(ad) on valitud ja ette valmistatud asjakohast hooldust pakkuma. Perepõhise asendushoolduse vormid on hoolduspere, eestkoste määramine ja lapsendamine;

Perekonnas hooldamine – isiku hooldamine perekonnas, mille liikmete hulka ta ei kuulu ning mis toimub valla-või linnavalitsuse ja hooldamisele võtja vahel enne 1.01.2018 sõlmitud kirjaliku lepingu alusel;

Hoolduspere – SHS-s sätestatud nõuetele vastav pere, kes on SKA poolt hinnatud ning kantud sotsiaalteenuste- ja toetuste registrisse (edaspidi STAR);

Hoolduspere vanem, perevanem ja kasvataja - asendushooldusteenust vahetult osutav isik (last vahetult kasvatav isik);

Asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes – lapse hooldamine sobivas peres, kelle liikmete hulka ta ei kuulu;

Asendushooldusteenuse osutamine perekodus - teenuse osutamine kuni kolme perevanemaga peres, kus on samal ajal kuni kuus last (kuni 2020 aastani võib peres olla 8 last).

Asendushooldusteenuse osutamine asenduskodus - teenuse osutamine kasvatajatega peres, kus on samal ajal kuni kuus last (kuni 2020 aastani võib peres olla 8 last);

KOV – asendushooldusteenust vajava lapse eestkostjaks määratud või eestkostja ülesandeid täitev rahvastikuregistri järgne kohalik omavalitsus;

SKA spetsialist – Sotsiaalkindlustusameti lastekaitse osakonna asendushooldusega (hooldusperede hindamisega) tegelev spetsialist;

Lapse seaduslik esindaja – hooldusõiguslik vanem või kohtu poolt määratud eestkostja, nende puudumise korral eestkostja ülesandeid täitev valla- või linnavalitsus;

STAR – sotsiaalteenuste ja –toetuste andmeregister.

1. ASENDUSHOOLDUSTEENUS

SHS eristab kolme asendushooldusteenuse osutamise viisi, milleks on hoolduspere, perekodu ja asenduskodu. Lapse elu korraldamisel lähtub lapse eestkostjaks olev või selle puudumisel rahvastikuregistri järgne KOV alati lapse parimatest huvidest ning õigustest, hinnates lapse heaolu ning abivajadust. Asendushooldusteenusele paigutamisel eelistab KOV asendushooldusteenuse osutamist hooldusperes. Erandina lapse olulisi huve arvestades võib lapse suunata asendushooldusele pere- või asenduskodusse.

Teenust võib osutada pikaajalise ööpäevaringse teenusena või lühiajaliselt lapse hooldusõigusliku vanema või füüsilisest isikust eestkostja nõusolekul katkematult kuni 90 päeva või periooditi.

1.1 Pikaajaline ööpäevaringne asendushooldusteenus

KOV kohustub tagama pikaajalise ööpäevaringse asendushooldusteenuse kuni lapse 18-aastaseks saamiseni, kui lapse vanem on surnud, lapse vanemale on tema piiratud teovõime tõttu määratud eestkostja, vanema hooldusõigus on lapse suhtes peatatud, piiratud või täielikult ära võetud või laps on vanemast eraldatud. Kui laps on enne 18-aastaseks saamist asunud õppima ja jätkab hariduse omandamist statsionaarses õppes või tervislikel näidustustel muus

õppevormis põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppes, siis tagab kohaliku omavalitsuse üksus lapsele asendushooldusteenuse osutamise hariduse omandamise korral kuni järgmise õppeaasta alguseni, kuid mitte kauem kui järgmise õppeaasta alguseni sel aastal, mil laps sai 19 või õpingute katkestamiseni, kuid mitte kauem kui lapse 19-aastaseks saamiseni või lapse 19-aastaseks saamise korral kuni järgmise õppeaasta alguseni.

Seega täisealisele isikule on võimalik asendushooldusteenust osutada vaid õpingute jätkamise korral seaduses sätestatud juhtudel ning asendushooldusteenuse osutamine lõpeb hiljemalt järgmise õppeaasta alguses sel kalendriaastal, mil noor sai 19-aastaseks.

Näide: kui noor õpib gümnaasiumis ning saab veebruaris 19-aastaseks, siis saab ta teenusel viibida kuni 1. septembrini mil algab uus õppeaasta. Õpingute jätkamisel liigub noor järeelhooldusteenusele.

1.2 Asendushooldusteenuse lühiajaline ja perioodiline osutamine

KOV võib tagada asendushooldusteenuse abivajavale lapsele, kelle hooldusõiguslik vanem või füüsilisest isikust eestkostja on andnud nõusoleku, et asendushooldusteenust osutatakse kuni 90 päeva või periooditi.

Ajutist teenuse osutamist ei tohi rakendada rohkem kui 90 päeva katkematult. Kui selle aja jooksul ei ole perekonna olud paranenud ja lapse perre tagasi lubamine pole lapse huvides võimalik, tuleb kaaluda lapse perekonnast eraldamist. Ajutise või perioodilise paigutamise korral peab olema haldusotsuses põhjendus, miks asendushooldusteenuse osutamine on vältimatu meede lapse abistamiseks.

Perioodilise hoolduse puhul tuleb silmas pidada, et teenuse osutamisel oleks tagatud lapse heaolu ja õigused, muuhulgas õigus suhelda oma vanematega ja perega ning lahusolek perest oleks võimalikult minimaalne. Teenuse osutamine võib olla vajalik näiteks vanema pikaajalise raske haiguse tõttu, mille tagajärjel vanem viibib tervishoiuasutuses, raske ja sügava puudega laste puhul, kelle igapäevane hooldamine kodus lapse tervislikest põhjustest tingituna ei ole võimalik või on väga keeruline. Vanema nõusoleku all peetakse silmas lapse suhtes hooldusõigust omava isiku kirjalikku nõusolekut tema alaealisele lapsele sotsiaalteenuse osutamiseks.

Turvakoduteenust, pikaajalist ööpäevaringset asendushooldusteenust ja lühiajalist asendushooldusteenust vanema nõusolekul ajutiselt või periooditi osutatakse erinevates ruumides, et tagada pikaajaliselt teenusel viibivatele lastele püsiv kasvukeskkond ning kasvamiseks ja arenguks stabiilne inimeste kooslus.

1.3 Asendushooldusteenusele suunamine

Asendushooldusteenuse osutamise eeldus on lapse abivajaduse ja selle ulatuse põhjalik hindamine, juhindudes LasteKS-s sätestatud abivajava lapse abivajaduse hindamisest ([vt Lapse heaolu hindamise käsiraamat](#)). Asendushooldusteenuse suunamise aluseks on alati lapse juhtumiplaan, mida koostab lapse eestkostja ülesandeid täitev või eestkostjaks määratud KOV. Juhtumiplaan koosneb hinnangust isiku abi vajadusele ja abimeetmete rakendamise tegevuskavast. Juhtumiplaani täiendatakse pärast asendushooldusele suunamist koostöös asendushooldusteenuse osutajaga ning vaadatakse üle vähemalt üks kord aastas. Juhtumiplaan on asendushooldusteenuse osutamise lepingu lisa ning sisuline dokument, mis sätestab isikule mitmekülgse ja pikaajalise abi andmise põhimõtted ning vajalikud tegevused.

Juhtumiplaani andmed ning asendushooldusteenusele suunamise ja teenuse rahastamise andmed kantakse STAR-i . STAR-is peavad kajastuma kõik juhtumikorralduslikud tegevused (st algatatud peab olema juhtumimenetlus, läbi viidud abivajaduse hindamine ning kinnitatud tegevuskava) hiljemalt asendushooldusele suunamise ajal. Läbitud juhtumimenetlus on eelduseks asendushooldusteenusele suunamiseks STAR-s. Juhul kui nimetatud andmeid ei ole STAR-i kantud teenusele suunamise otsusega samaaegselt, ei ole STAR-s võimalik edaspidi asendushooldusteenusele isikuid suunata.

Lapse asendushooldusele suunamisel lähtutakse lastekaitseaduses lapse kohtlemise ja lapse huvidest lähtumise kohta sätestatud põhimõtetest. Kõigi last mõjutavate otsuste vastuvõtmisel ja otsuse kavandamisel eri võimaluste vahel valimisel tuleb muuhulgas selgitada välja lapse huvid ning lähtuda otsuse tegemisel nendest kui esmatähtsast kaalutlusest. Lapse huvide väljaselgitamiseks tuleb muuhulgas selgitada lapsele kavandatava otsuse sisu ja põhjuseid, kuulata ära laps tema vanust ja arengutaset arvestades sobival viisil ning võtta lähtuvalt lapse vanusest ja arengutasemest tema arvamus arvesse ühe asjaoluna huvide väljaselgitamisel. Kui lapse huvid erinevad lapse arvamusel või muul põhjusel tehakse otsus, mis ei ühti lapse arvamusel, tuleb selgitada lapsele tema arvamus arvestamata jätmise põhjuseid.

Asendushooldusteenuse korraldamisel KOV:

- 1) hindab lapse heaolust lähtuvalt asendushooldusteenuse osutamise vajadust;
- 2) teeb otsuse paigutada laps hooldusperre või lapse olulisi huve arvestades erandina perekodusse või asenduskodusse – juhime tähelepanu, et KOV-l on kohustus igal juhul eelistada asendushooldusteenusele suunamisel hooldusperre paigutamist ning pere- või asenduskodusse paigutamine peab olema erandlik meede, mis lähtub lapse olulistest huvidest;
- 3) katab lapse ülalpidamisega seotud kulud ja tasub teenuseosutajale teenuse eest;
- 4) külastab asendushooldusel olevat last tema õiguste tagamise ja lapse heaolu hindamise eesmärgil vähemalt kaks korda aastas;
- 5) kogub ja säilitab asendushooldusel oleva lapse dokumendid ning annab teenuse osutajale üle lapse asendushooldusteenuse osutamiseks vajalikud dokumendid;
- 6) tagab lapse sidemete säilimise vanemate ja kodukohaga ning loob lapsele tingimused sinna tagasitulekuks – asendushooldusele suunatud lapsel on õigus säilitada kontakt bioloogiliste vanematega. KOV peab tagama regulaarsed kohtumised ning suhtluse kui see on lapse huvidest lähtuv ning kohus ei ole vanema ja lapse suhtlusõigust piiranud.

1.4 Asendushooldusteenuse rahastamine

Asendushooldusteenust rahastatakse teenust saava lapse eestkostja ülesandeid täitva KOV-i eelarvest või selle puudumisel rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse KOV-i eelarvest ning asendushooldusel oleva lapse sissetulekutest. Lapse ülalpidamist ja erivajadusest tulenevaid lisavajadusi rahastatakse muu hulgas lapsele riigieelarvest igakuiseks ülalpidamiseks ja puudest tingitud lisakulude osaliseks hüvitamiseks ettenähtud sissetulekutest.

Toetusfondi kaudu eraldatakse KOV-dele vahendid teenuste osutamiseks ja korraldamiseks ning hooldusperede toetamiseks. Toetuse jaotamisel võetakse aluseks järelhooldusel ja asendushooldusel viibivate isikute arv STAR-i andmetel ning eelmise eelarveaasta vahendite

jääk STAR-i ja sotsiaalhoolekandevalise statistika andmetel (jäägiga saab arvestama hakata alates 2019. aastast). Toetuseks kavandatud vahenditest 90% jaotamisel võetakse aluseks teenustel olevate isikute arv eelmise eelarveaasta 1. detsembri seisuga. Ülejäänud 10% vahendite jaotamisel võetakse aluseks teenustel olevate isikute arvu muutus eelarveaasta 1. juuni seisuga. 2018. aasta rahastamise aluseks võetakse 1. detsembri 2017. aasta seisuga asenduskodus ning perekonnas hooldamisel viibivate isikute arv STAR-s.

Toetus on koefitsiendipõhine, et motiveerida kohalikke omavalitsusi paigutama oma lapsi eelkõige hooldusperedesse. Järelhoolduse koefitsient on 1, hooldusperel 2, asenduskodul 2,3 ning perekodul 2,4 ning koefitsiendi hinnanguline väärtus on 500 eurot. Täpne koefitsiendi väärtus selgub teenusel viibinud isikute arvu ning planeeritud eelarve koosmõjus. 2018. aasta esimesel vahendite jagamisel arvestatakse täisealiste asenduskoduteenusel viibivate isikute osas koefitsiendiks 2,3 kuni nende järelhooldusteenusele suunamiseni (st kui 1.06.2018 seisuga on isik suunatud järelhooldusele, arvestatakse alates 1.06.2018 koefitsiendiks 1). Arvestades, et hooldusperes elava lapse kulud on seadusega ettekirjutatud nõudeid täites iga kuu 365 eurot (240 eurot lapse isiklikud kulud ja hoolduspere kohustuslik toetamine ühe lapse kohta 2018. aastal 125 eurot), on KOV-ile toetusfondi kaudu arvestuslikult üleantavate vahendite korral hooldusperre paigutatud laste puhul nn vaba ressurss iga kuu 635 eurot, mida saab kasutada lapse või pere täiendavaks toetamiseks, järelhoolduse või teiste asendushooldusteenuse osutamise viiside rahastamisel või teenuste korraldamiseks. Kuivõrd toetusfondi kaudu KOV-le antavad vahendid ei ole enam konkreetse lapsega seotud, siis on KOV-l endal võimalik otsustada, milliste summade ulatuses ja millele ta toetusfondi vahendite eest kulutusi teeb.

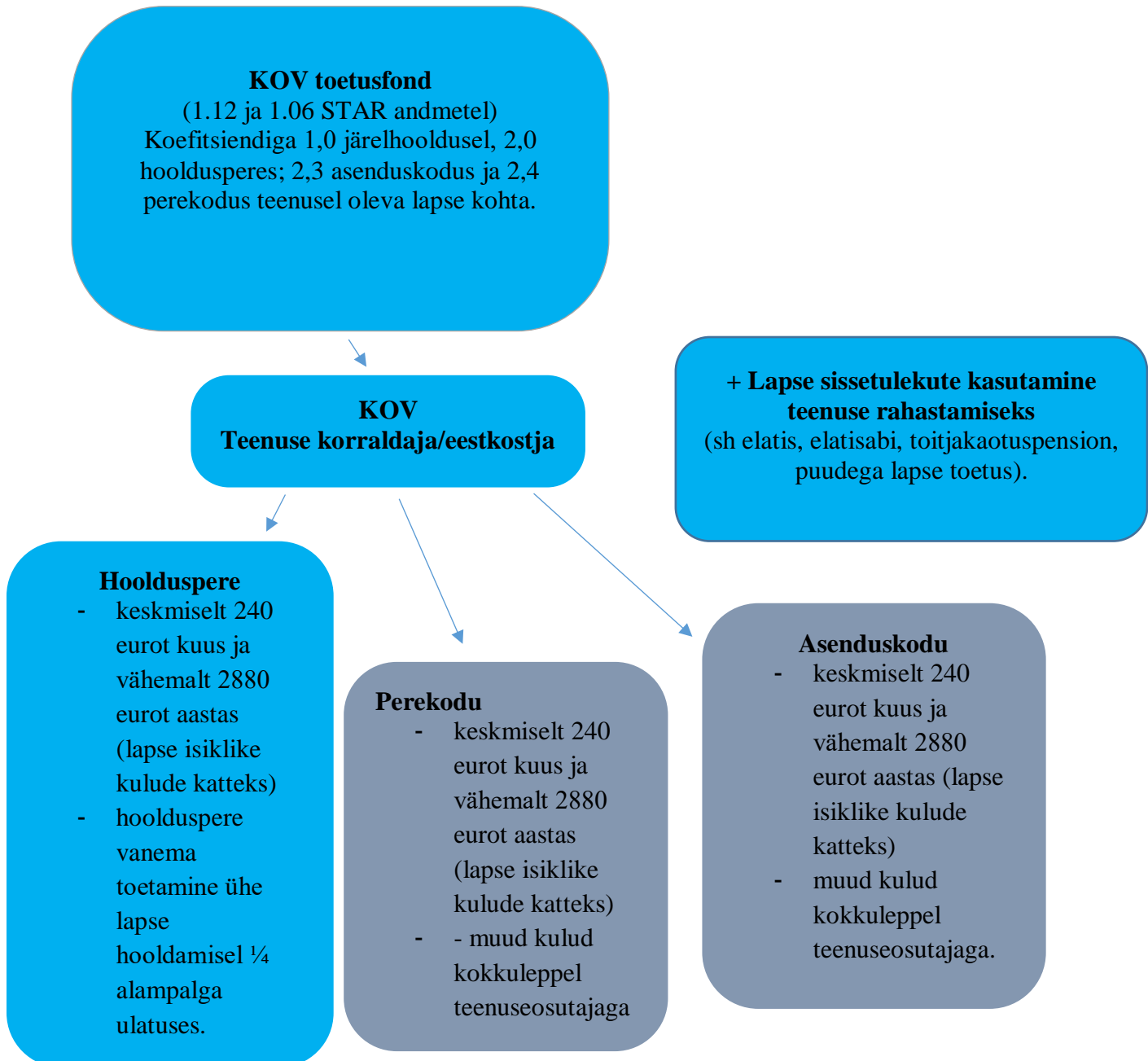
Lisaks toetusfondi kaudu eraldatud vahenditele kasutatakse asendushooldusteenuse eest tasumiseks ka isiku enda sissetulekuid (nt elatis, elatisabi, toitjakaotuspension, puudega lapse toetus jms). KOV lapse eestkostjana tagab kõigi lapsele ettenähtud sissetulekute ja toetuste jõudmise lapseni. Samuti võib KOV teha eestkostetava ülalpidamiseks kulutusi lapse varalt saadava tulu arvelt, kui see on vajalik ([viide Perekonnaseadusele](#)).

Lapse suunamisel asendushooldusele lõpetatakse lapsevanemale perehüvitiste ja muude lapsega seotud toetuste sh puudega lapse toetuse maksmine. Lapse eestkostja seadusliku esindajana saab uue taotlejana minna toetust taotlema.

Asendushooldusteenuse osutamisel on sätestatud miinimum, mida peab ühes kuus keskmiselt teenusel viibiva isiku ülalpidamiseks mistahes asendushoolduse viisil oleva lapse isiklike kulude katteks tagama. Asendushooldusteenusel viibiva lapse isiklike kulude katteks peab iga kuu tegema kulutusi keskmiselt 240 euro ulatuses ja vähemalt 2880 eurot aastas. Tagamaks laste võrdset kohtlemist on seda miinimumi laiendatud ka perekodus ja asenduskodus olevatele lastele. Alates 1.01.2018 tagab hooldusperes, pere- ja asenduskodus viibivatele lastele antud kulu katmise igakuiselt KOV (samuti katab KOV nimetatud kulu enne 1.01.2018 sõlmitud perekonnas hooldamise lepingute alusel perre paigutatud lastele). SKA hooldusperre ja enne 1.01.2018 perekonnas hooldamisele paigutatud lastele perekonnas hooldamisel oleva lapse toetust ei maksta. SKA jätkab samadel tingimustel ja summas nagu varem eeskostel oleva lapse toetuse maksmist (240 eurot igakuiselt).

Alates 1.01.2018 ei maksta SKA poolt elluastumistoetust ning nimetatud vahendid on arvestatud toetusfondi kaudu KOV-dele eraldatavate vahendite hulka.

Asendushooldusteenuse rahastamise näidisskeem

1.5 Asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes

Asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes on lapse hooldamine sobivas peres, kelle liikmete hulka ta ei kuulu. Pereliikmetena käsitatakse siin perekonnaseaduse loogikat järgides ülalpidamiskohustuslikke isikuid ehk hooldusperes elava lapse puhul tema esimese ja teise astme ülenejaid sugulasi.

Ühes hooldusperes võib olla kuni 4 last, sealhulgas hooldaja enda kuni 14-aastased lapsed ja täisealised hooldamist vajavad isikud. Rohkem kui 4 lapse hooldusperekonda paigutamine on põhjendatud juhul, kui see on hooldusperes olevate laste huvides ja selle jaoks annavad loa perre paigutatud ja perre paigutatavate laste eestkostjad. Eeskätt on siin mõeldud olukordi, kus paigutada tuleb mitu ühe päritolupere last samal ajal, aga ka olukordi, kus samast päritoluperest eraldatakse hiljem veel laps või lapsed ja nende paigutamine sidemete säilitamise eesmärgil on laste huvides põhjendatud. Laste arvu suurendamine on erandlik meede ning peab lähtuma vaid hooldusel olevate ja hooldusele paigutatavate laste huvidest.

Oluline on teada, et kohaliku omavalitsuse üksus võib enne 2018. aasta 1. jaanuari sõlmitud perekonnas hooldamise lepinguid jätkata, arvestamata SHS § 45¹¹ lõikes 4 sätestatud, kuni lapse asendushooldusteenuse osutamise vajaduse äralangemiseni, lapse 18-aastaseks saamiseni või § 45⁹ lõikes 2 nimetatud ajani, kui see on lapse huvidest lähtuvalt vajalik. Seega, enne 1.01.2018 sõlmitud lepinguid võib jätkata ning pikendada juhul kui see on teenusel viibiva isiku huvides seni, kuni teenusel viibiv noor vastab 1.01.2018 asendushooldusteenusele õigustatud sihtgrupi tingimustele. Tuleb arvestada, et hoolduspere vanema toetust vanade lepingute puhul ei maksta. Lapse isiklikud kulud kaetakse samadel alustel nii hooldusperes kui ka enne 1.01.2018 aastat sõlmitud lepingute alusel perekonnas hooldamisel olevate laste osas.

1.5.1 Hoolduspereks saamine ja hooldusperre suunamine

Hoolduspereks saada soovija pöördub SKA lastekaitse osakonna piirkondliku üksuse poole, kes viib esmalt läbi nõustamise, mille käigus selgitab pöördujale hoolduspereks saamise võimalusi, tingimusi ning annab informatsiooni andmete ja dokumentide kohta, mida hoolduspereks saada soovija kogub ja SKA-le esitab ning toimingute kohta, mida hoolduspere hindamise käigus läbi viiakse.

Kui pöörduja on saanud vajaliku informatsiooni ning on oma soovis saada hoolduspereks kindel, esitab ta kirjaliku sooviavalduse, mille järel alustab SKA hoolduspereks saamise menetlust.

Avalduse menetlemisel SKA spetsialist:

- Nõustab täiendavalt hoolduspereks saada soovijat;
- Kogub andmeid hoolduspere vanema ning temaga pereliikmete kohta, samuti perre oodatavate laste kohta ning peres juba hooldusel olevate laste kohta;
- kontrollib hoolduspereks saada soovija SHS nõuetele vastavust;
- viib läbi hoolduspereks saada soovija kohta pereuuringu;
- tutvub hoolduspereks saada soovija elukohas elamistingimustega;
- suunab hoolduspereks saada soovija PRIDE koolitusele. PRIDE koolituse läbinuks loetakse ka pered, kes on enne 1.01.2018 läbinud nimetatud koolituse Tervise Arengu

Instituudi juures ning kellele on väljastatud nõuetele vastav tunnistus koos pere sisulist valmisolekut kirjeldava tunnistuse kaaskirjaga.

Kogutud andmete ja toimingute alusel sobivaks hinnatud pere kantakse SKA spetsialisti poolt STAR-i ning muudetakse KOVidele nähtavaks, et KOV saaks hooldusperede hulgast leida oma lapsele sobiva perekonna. Kuni STAR hooldusperede registri valmimiseni (kuni 30.04.2018) pöördub KOV töötaja SKA piirkonna spetsialisti poole lapsele sobiva hoolduspere leidmiseks. Ka edaspidi (registri valmimise järgselt) võib KOV töötaja konsulteerida SKA spetsialistiga lapsele sobivaima pere leidmiseks.

KOV töötaja:

- hindab lapse heaolust lähtuvalt asendushooldusteenuse osutamise vajadust;
- selgitab välja kõik lapsega seonduvad olulised asjaolusid ja kogub teavet, mis on oluline lapse kasvatamiseks, arendamiseks ja hooldamiseks (sh andmed tervisliku seisundi, erivajaduste jm olulise kohta);
- koostab enne asendushooldusele suunamist lapsele juhtumiplaani kui seda varasemalt ei ole tehtud ja täiendab seda asendushooldusel olles ([vt juhtumikorralduse juhiseid](#)) vähemalt kord aastas koostöös teenuseosutajaga. Algatab STAR-s [juhtumimenetluse](#) ning viib läbi juhtumikorralduslikud tegevused (abivajaduse hindamine ning tegevuskava sh kinnitab tegevuskava). Kui juhtumikorralduslikud tegevused ei ole korrektselt STAR-s läbi viidud, pole võimalik last STAR-s arenduse valmimise järgselt asendushooldusteenusele suunata;
- otsib SKA poolt sobivaks hinnatud ning STAR-i kantud perede hulgast asendushooldust vajavale lapsele sobiva pere ning hindab, kas isik/pere sobib hoolduspereks konkreetsele asendushooldust vajavale lapsele. Kuni 30.04.2018 võtab KOV töötaja SKA piirkonna spetsialistiga ühendust kas telefoni või e-posti teel sooviga leida oma lapsele hoolduspere. SKA spetsialist annab KOVi töötajale ligipääsu hoolduspere(de) menetlustele kaheks nädalaks ning vajadusel aitab välja valida sobiva(d) pere(d). Lapsele pere valikul arvestatakse konkreetse pere ja lapse omavahelist sobivust sh kuidas sobitub laps juba perre paigutatud või peres kasvavate lastega, kas lapse paigutamisel ja hoolduspere valikul on võimalik tagada lapsele rahvusliku ja usulise identiteedi säilitamine ja arvestada muude lapsest või tema eripärast tulenevate oluliste asjaoludega. Samuti on lapse perre paigutamisel oluline arvestada, kas ja millal on hooldusperre varasemalt lapsi paigutatud. Oluline on teada, et iga lapse perre lisandumine on pere jaoks uus olukord ning kohanemisaega vajavad nii pere kui ka laps. Kohanemisaja andmiseks ning uuest olukorrast lähtuva pereuuringu läbiviimise ajal võib SKA muuta hoolduspere STAR-s KOV-i jaoks ajutiselt mitteaktiivseks, et samaaegselt või väikese vahega ei paigutataks perekonda erinevaid lapsi;
- kohtub hooldusperega (vajadusel mitme hooldusperega), et selgitada pere ja lapse eelduslikku omavahelist sobivust;
- võttes arvesse lapse küpsust ja arengutaset selgitab välja ja dokumenteerib lapse arvamuse hooldusperre paigutamise kohta. Selleks, et laps saaks oma arvamust kujundada ja avaldada, peab lapsel olema võimalik tutvuda enne hooldusperekonda

paigutamist hoolduspere vanemaga, tema perekonnaliikmete ja koduga ning saada nende kohta teavet;

- valib lapse huve ja heaolu arvesse võttes lapsele kõige sobivama hoolduspere ja teeb otsuse hooldusperre paigutamiseks;
- sõlmib hooldusperega lepingu asendushooldusteenuse osutamiseks hooldusperes. Hooldamise kestvus, aeg ja tingimused sh poolte õigused ja kohustused näidatakse ära poolte vahel sõlmitud lepingus (lepingu võimalik näidist vt Lisa 2) KOV ja teenuseosutaja vahel sõlmitud leping on teenuse rahastamise (lapse ja teenuse osutamisega seotud kulud) alus ning hoolduspere vanema toetamise eeldus (va enne 1.01.2018 sõlmitud perekonnas hooldamise lepingud, mille puhul ei ole tuvastatud perekonnas hooldaja vastavust SHS-s hooldusperele sätestatud nõuetele ning pere ei ole kantud üleriiklikusse hooldusperede registrisse. Seega enne 1.01.2018 sõlmitud lepingute puhul hoolduspere toetust või tasu ei maksta.) *Näide. Kui tegemist on enne 1.01.2018 sõlmitud perekonnas hooldamise lepinguga, siis tasutakse lapse isiklikud kulud vähemalt SHS-s sätestatud summa ulatuses, kuid ei maksta hoolduspere vanema toetust ega tasu. Lapse isiklikeks kuludeks makstav summa on sama, mis varasemalt SKA poolt perekonnas hooldamisel oleva lapse eest tasuti;*
- seob alates 01.05.2018 STAR hooldusperede registris lapse hooldusperega. Kuni 30.04.2018 võtab KOV töötaja SKA piirkonna spetsialistiga ühendust ning teatab kahe nädala jooksul, mil temale on võimaldatud ligipääs hooldusperede menetlustele (kokkuleppel võib aega pikendada), soovitatavast hooldusperest. Teade tuleb esitada kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis;
- kannab suunamise ja igakuise teenuse rahastamise andmed STAR-i;
- toetab last ja peret peale lapse hooldusperesse paigutamist ning informeerib peret tugiteenustest ning nende saamise võimalustest;
- tugiteenuste saamiseks võtab ühendust SKA piirkonna spetsialistiga ning annab teavet pere tugiteenuste vajaduste kohta;
- täidab teisi SHS-s sätestatud KOV kohustusi asendushooldusteenuse korraldamisel;
- teavitab SKA piirkonna spetsialisti hooldusperega lepingu lõpetamisest pere nõuetele mittevastavuse või perest tingitud muul põhjusel.

1.5.2 Lepingu sõlmimine

Asendushooldusteenuse osutamiseks sõlmib KOV lepingu, et leppida teenuseosutajaga kokku näiteks teenuse osutamise üldtingimustes, osapoolte õigustes ja kohustustes ning teenuse rahastamise tingimustes. Lepingu alusel võtab teenuseosutaja kohustuse pakkuda asendushooldusteenust ning KOV kohustuse tasuda teenuse osutamisega seotud kulud.

SHS ei sätesta asendushooldusteenuste osas seadusejärgset lepingu vormi. Seega hooldusperega võib KOV sõlmida nii halduslepingu kui ka eraõigusliku lepingu. Kõikidel juhtudel on tegemist avalik-õigusliku suhtega, hoolimata lepingu liigist. Üks võimalik lepingu näidis on välja toodud käesoleva dokumendi Lisas 2. Sisuline informatsioon lapse, tema abivajaduse, arengu ning vajalike tegevuste kohta kajastub lapse juhtumiplaanis. Juhtumiplaan on teenuse osutajaga sõlmitud lepingu lisa.

KOV eestkostjana vastutab lapse heaolu, arengu ja muude põhiõiguste tagamise eest ning peab tegema otsused ja toimingud lapse elus olulistes asjades. PKS § 179 lg 3 keelab eestkostjal panna oma kohustuste täitmist kolmandale isikule tervikuna ja jäädavalt.

Perekonnaseadus eristab lapse seadusliku esindamisega seotud ja lapse tavahooldamist puudutavaid ülesandeid. See on alus, mille järgi peaks eristama kohaliku omavalitsuse kui lapse eestkostja ning asendushooldusteenuse osutaja kui lapse igapäevase hooldaja kohustusi. Toimingud (nt rehabilitatsiooniplaani koostamine, elatise, elatiseabi, toitjakaotuspensioni, puude raskusastme tuvastamise taotlemine, isikut tõendavate dokumentide ja pangakaartide taotlemine, kooli ja lasteaia valik, õppekava muutused), mis mõjutavad lapse arengut püsivalt, peab tegema KOV ise ning ei saa neid edasi volitada teenuseosutajale. Kui laps asub asendushooldusteenusele, siis on last tegelikult hooldaval ja kasvataval isikul õigus otsustada lapse tavahooldamise asju ning õigus neis asjades last esindada.

1.5.3 Hooldusperes osutatava asendushooldusteenuse rahastamine, makstavad toetused ja hoolduspere vanema toetamine

1.5.3.1 Lapse isiklike kulude katmine ja lapse isiklike sissetulekute kasutamine

Asendushooldusteenuse osutamist hooldusperes rahastatakse teenust saava lapse eestkostja ülesandeid täitva või selle puudumisel lapse rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest ning asendushooldusel oleva lapse sissetulekutest. Lapse ülalpidamist ja erivajadusest tulenevaid lisavajadusi rahastatakse muu hulgas lapsele riigieelarvest igakuiseks ülalpidamiseks ja puudest tingitud lisakulude osaliseks hüvitamiseks ettenähtud sissetulekutest (nt elatis, elatisabi, toitjakaotuspension, puudega lapse toetus). KOV lapse seadusliku esindajana tagab lapsele ettenähtud vahendite jõudmise lapseni. Samuti võib KOV teha eestkostetava ülalpidamiseks kulutusi lapse varalt saadava tulu arvelt, kui see on vajalik ([viide Perekonnaseadusele](#)).

SHS § 45 lõige 3 sätestab miinimumsumma, mis sõltumata asendushooldusteenuse osutamise viisist tuleb tagada teenusel viibiva lapse isiklike kulude katteks. See on keskmiselt 240 eurot kuus ning vähemalt 2880 eurot aastas. Lapse isiklike kulutuste all peetakse silmas toidu, riiete, riietuse, hügieenitarvete, hariduse, vabaaja, huvitegevuse, tervise ja ravikulusid.

Alates 01.01.2018 ei maksa SKA enam perekonnas hooldamisel oleva lapse toetust ja on arvestatud, et seda teeb KOV lapse isiklike kulude katmise kaudu. Isiklikud kulud nimetatud summa ulatuses kaetakse samadel alustel nii hooldusperesse paigutatud lastele kui ka lastele, kes olid paigutatud perekonnas hooldamisele enne 01.01.2018. Tegemist on seadusest tuleneva kohustusliku kuluga ning antud summas lapse isiklike kulutuste tegemist tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel vajadusel tõendada. Seaduses on sätestatud lapse isiklike kulude miinimumsumma, mida KOV saab lapse vajadusi ning eelarve võimalusi arvestades suurendada. Tuleb arvestada, et KOV eestkostjana ning teenuse korraldajana peab suutma vajadusel tõendada lapse isiklikeks kulutusteks makstud vahendite jõudmise lapseni ning vahendite kasutamise lapse isiklike kulude katteks. SHS ei sätesta, mil moel peab KOV selle kohta andmeid koguma ning üldjuhul lepatakse kulude tõendamine kokku teenuseosutaja ja KOV-i vahel sõlmitud lepingus. Kui lepingus ei ole kirjas kulude tõendamise viisi ega lepingu alusel aktsepteeritavaid tõendeid, siis võib lepingu sõlminud hoolduspere vanem küsida kohalikult omavalitsuselt juhiseid selle kohta, mil viisil kulusid tõendada.

1.5.3.2 Hoolduspere vanema toetamine

Hoolduspere vanemat, kes hooldab vähemalt nelja last, toetatakse vähemalt töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud töötasu alammääras. Ühe lapse hooldamisel toetatakse hoolduspere vanemat vähemalt ühe neljandiku ulatuses nimetatud töötasu alammäärast.

Hoolduspere vanemat võib toetada ka suurema summa ulatuses ning seda otsustab KOV vastavalt oma soovidele, võimalustele, hooldusele paigutatud lapse eripärale (nt suure hooldusvajadusega või personaalset nõu üks-ühele teenust vajav laps) või muule hinnatud vajadusele. Hoolduspere toetamise põhimõtted sätestatakse KOV-i poolt tema õigusaktides.

Hoolduspere on SKA poolt hinnatud ning SHS-s hoolduspere nõuetele vastav pere, kes on kantud hoolduspereena STAR-i. Hoolduspereks ei kvalifitseeru automaatselt enne 1.01.2018 sõlmitud perekonnas hooldaja, kes ei ole läbinud SKA-s hindamist ega ole kantud STAR-i hoolduspereena. Hoolduspere vanema toetuse või tasu saamiseks tuleb sellisel perel pöörduda esmalt SKA poole, et läbida protsess, mis on hoolduspereks saamiseks vajalik. KOV saab julgustada ja informeerida potentsiaalset hooldusperet SKA poolt pöörduma.

Hooldusperet toetab KOV selle lapse eest, kelle ta perre paigutas. Seega kui tekib olukord, kus perel on hooldada eri KOV-idest pärit lapsed, kujuneb pere toetamine erinevate KOV-de maksete kaudu. Toetamise kohustus on seotud lastega, kes on paigutatud asendushooldusteenusele hooldusperre, toetuse maksmise kohustust ei teki pere enda kuni 14-aastaste ja täisealiste hooldust vajavate liikmetega.

Hoolduspere vanema toetamiseks on kaks võimalust:

- Hoolduspere vanema toetus. Toetuse maksmise korraldamist reguleerib KOV üksuse poolt vastu võetud asendushooldusteenuse osutamise ja toetuse maksmise kord (vt näidist Lisa 1);
- Hoolduspere vanema tasu. Tasu maksmise korraldamist reguleerib KOV üksuse poolt vastu võetud asendushooldusteenuse osutamise ja toetuse maksmise kord (vt näidist Lisa 1). Iga juhtumi puhul võib tasu olla erinev. Arvestada tuleb SHS-s sätestatud tasu miinimumnõuet, kuid makstav tasu võib olla ka suurem. Tasu maksmisel tuleb arvestada ka lisanduvate tööjõukuludega.

Hooldusperede puhul, kes kasvatavad 4 last ning hakkavad saama toetust töötasu alammääras võib sõlmida võlaõigusliku lepingu töötasu väljamaksmiseks. Sellisel juhul hoolduspere vanemal tekib õigus ravikindlustusele, töötuskindlustustusele, pensionistaažile. Ka neil hooldusperede vanematel, kes töötavad ühe või mitme võlaõigusliku lepingu alusel. Võlaõigusliku lepingu puhul on kindlustuse saamise eelduseks, et kõigilt lepingutelt kokku arvestatuna on nende eest tasutav sotsiaalmaksu miinimummäär (2017 aastal on 128,70 eurot) kuus täidetud, s.t. töötaja brutokuutasu on kõigilt lepingutelt kokku vähemalt 390 eurot. Füüsilise isiku ehk hoolduspere vanema töötamine tuleb sellisel juhul kanda töötamise registrisse.

Võlaõigusliku lepingu alusel makstavalt tasult makstakse kõik maksud ja maksed (peetakse kinni tulumaks, töötuskindlustusmaks, kogumispensioni makse, arvestatakse tööandja töötuskindlustusmaks ja sotsiaalmaks).

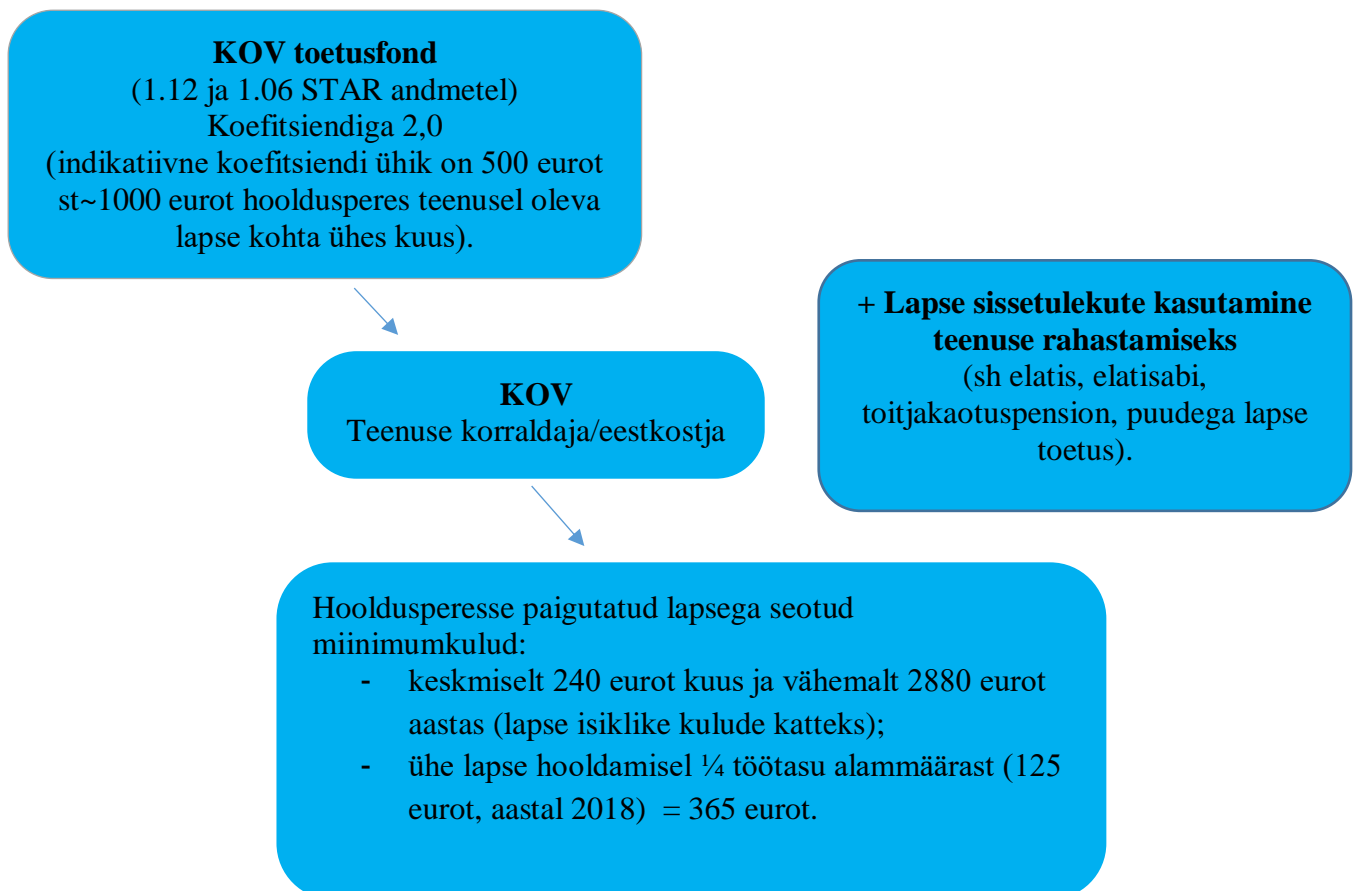
1.5.3.3 Muud toetused või hüved

Asendushooldusteenusele paigutatud lapsele taotleb lapsele ettenähtud vahendid KOV lapse seadusliku esindajana. Kui laps suunatakse hooldusperre, on oluline teada, et erandiks on peretoetused ja vanemahüvitis, mida makstakse hoolduspere vanemale tema taotluse alusel. Selleks tuleb hooldusperel pöörduda SKA teenindusse.

Hoolduspere vanemal säilib õigus töövõimetoetusele alla 3-aastase lapse kasvatamise korral hooldusperes. Kui osalise töövõimega töövõimetoetuse saaja kasvatab hooldusperes alla 3-aastast last samal ajal kui ta on töötuna arvele võetud, siis toetuse maksmist ei peatata. Toetusele õigust tuleb Töötukassas tõendada.

Teiste seaduste rakendamisel (perehüvitiste seadus, riikliku pensionikindlustuse seadus, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus, kogumispensionide seadus, sotsiaalmaksuseadus, töölepingu seadus, töövõimetoetuse seadus) käsitatakse hoolduspere vanemana ka SHS-i kuni 2017. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsioonis nimetatud lapse perekonnas hooldajat. Seega on tagatud ka lapse perekonnas hooldajatele neile seadustega juba varem ette nähtud õiguste säilimine.

Asendushooldusteenuse rahastamine hooldusperre suunamisel (näidisskeem)

1.5.4 PRIDE eelkoolitus hooldusperedele

Kui pere otsustab saada hoolduspereks või lapsendajaks, on see tõsine otsus. Selleks, et antud otsus oleks igati läbi kaalutud, peab pere olema ette valmistatud ja teadlik, mida vanemlikust hoolitusest ilma jäänud lapse kasvatamine endast kujutab. **PRIDE eelkoolitusel** saab pere võimaluse arutluste, harjutuste, rollimängude ja õppuste kaudu mõelda oma valmisolekule hakata hoolduspereks või lapsendajaks.

PRIDE eelkoolitus kestab **39 akadeemilist tundi**, koosneb 9 õppekorrast ning koolitus läbitakse 2-4 kuu vältel. Üks õppekord kestab 3 tundi ja 15 minutit.

Koolituse käigus toimuvad peredega lisaks ka kaks kohtumist:

- **Perekülastus (2 ak/h)** – mille käigus kohtutakse potentsiaalsete lapsendajate või hooldusvanematega nende kodus keskkonnas. Perekülastuste käigus aitavad koolitajad perekonnal analüüsida oma varasemaid ja praeguseid elukogemusi ning tuvastada oma tugevused ja vajadused.
- **Kooshindamise kohtumine (2 ak/h)** - mille käigus koolitajad ja potentsiaalsed lapsendajad või hooldusvanemad vestlevad koolitusel omandatud oskustest, pere ressurssidest ja valmisolekust hakata vanemaks vanemliku hooleta jäänud lapsele

PRIDE eelkoolitusel käsitletakse erinevaid teemasid nagu näiteks hoolduspere/lapsendaja roll ja vastutus, kiindumussuhete olulisus ja selle kujunemine, lapse arengu mahajäämuse põhjused ja abistamise võimalused. Koolitusel arutatakse millised erinevaid kaotusi võivad kogeda asendushooldusel olevad lapsed, kuidas oleks võimalik last toetada ning miks on oluline toetada ka suhteid lapse bioloogilise perekonnaga ning teiste lapsele oluliste inimestega. Antakse ülevaade tõhusa distsipliini kasutamise ja piiride seadmise vajalikkusest ja lapse käitumise tähendusest ning koolitusel on suur rõhuasetus ka erinevate osapoolte vahelisel koostööl tagamaks lapse heaolu ja huvid.

Organisatsioonide vaheline koostöö perede hindamisel

Vastavalt Tervise Arengu Instituudi ja Sotsiaalkindlustusameti kokkuleppele teevad Sotsiaalkindlustusameti lapsendamise ja hooldusperede hindamisega tegelevad spetsialistid ja PRIDE koolitajad lapsendada ja hoolduspereks saada soovijate puhul koostööd järgnevalt: arutavad omavahel, kuidas üks või teine osapool potentsiaalse lapsendaja või hoolduspere valmisolekut ning pere ressursse hindab ning toovad välja võimalikud kasvuruumid. Koostöö eesmärgiks on ennetada vanemliku hooleta jäänud lapse sattumist perekonda, kus ei ole lapse kasvatamiseks ja tema eest hoolitsemiseks piisavalt vajalikke ressursse. Koostöös saavad PRIDE koolitajad ja Sotsiaalkindlustusameti spetsialist nõustada ja toetada lapsendada ning hoolduspereks saada soovijat vajaliku ja sobiva abi ning tugiteenuste leidmisel.

Perekondi on oluline toetada ka koolituse järgselt. On oluline toetada ning nõustada last ja hoolduspere vanemat lapse peres viibimise ajal. Selleks on võimalik kasutada tugiteenuseid või täiendavaid koolitusi.

Supervisioon

Tervise Arengu Instituut pakub PRIDE eelkoolitusele läbinud peredele 0,5 – 2 aastat pärast eelkoolitust ka supervisiooni, mahus 20 ak/h. Supervisiooni pakutakse üldjuhul siis kui lapsed

on peredesse jõudnud. Supervisioonil käsitletakse üles kerkinud küsimusi ja väljakutseid seoses lapse jõudmisega perre.

Põhikoolitused

Selleks, et lapsendajad ja hoolduspered arendaksid jätkuvalt teadmisi ja oskusi on TAI's väljatöötamisel põhikoolitused. Põhikoolitustega pakutakse peredele jätkuvat tuge ja enesearengut.

Koolitusele registreerimine

Perede registreerimine Tervise Arengu Instituudi poolt läbiviidavatele koolitustele toimub Sotsiaalkindlustusameti kaudu peale seda, kui pere on läbinud Sotsiaalkindlustusametis hindamise ning pere osas on läbi viidud pereuuring.

1.6 Asendushooldusteenuse osutamine pere- ja asenduskodus

Lapse paigutamisel asendushooldusteenusele eelistab KOV hooldusperet ning erandina lapse huvidest lähtuvalt asendushooldusteenuse osutamist pere- või asenduskodus. Nõue lähtub lapse arengu ja heaolu vajadustest, et tagada lapsele kasvamiseks pere või võimalikult peresarnane keskkond, võimalikult püsivad ja turvalised suhted ja hooldajate minimaalne vahetumine.

Pere- ja asenduskodu peamiseks erinevuseks on last vahetult kasvatava isiku töö- või teenuse osutamise korraldus ja aeg. Peresarnase teenuse puhul hoolitseb lapse eest väiksemal arvil isikuid kui institutsionaalse teenuse puhul, kus lastega puutub kokku suuremal arvil isikuid ning asutuse töökorraldus ei võimalda lastele peresarnast kasvukeskkonda.

Asendushooldusteenuse osutamine perekodus on teenuse osutamine kuni kolme perevanemaga peres, kus on samal ajal kuni kuus last (aastani 2020 kuni 8 last). Asendushooldusteenuse osutamisel perekodus peab seal olema perevanem ja vajaduse korral abiline(sed) laste heaolu tagamiseks, kes vastavad last vahetult kasvatavale isikule kehtestatud nõuetele.

Asendushooldusteenuse osutamine asenduskodus on teenuse osutamine kasvatajatega peres, kus on samal ajal kuni kuus last (aastani 2020 kuni 8 last). Asendushooldusteenuse osutamisel asenduskodus peab seal olema vähemalt üks kasvataja ja vajaduse korral abiline(sed) laste heaolu tagamiseks, kes vastavad last vahetult kasvatavale isikule kehtestatud nõuetele.

Perekodu on enam peresarnane teenus kui asenduskodu, kuna perevanem elab koos perekodu perega. Ühe perevanema poolt minimaalne teenuse osutamise aeg mitme perevanemaga peres on perevanemaga sõlmitud perevanema lepingu alusel üldjuhul kümme ööpäeva ühes kalendrikuus ning katkematu teenuse osutamine viis ööpäeva. Ühe perevanemaga perekodu puhul elab perevanem koos lastega ööpäevaringselt ning kasutab 42-l päeval aastas kolmanda isiku abi. Asenduskodu puhul hoolitsevad laste eest kasvatajad, kes töötavad töölepingu alusel ning kelle töö- ja puhkeaeg tuleneb töölepingu seadusest. Seetõttu on asenduskodu peres rohkemal arvil laste eest hoolitsevaid inimesi ning nad vahetuvad graafiku alusel tihedamalt kui perevanemaga perekodus.

Nii pere- kui asenduskodu puhul tegutseb teenuseosutaja maavalitsuse (alates 2018 SKA) poolt väljastatud tegevusloa alusel, mis on kantud majandustegevuse registrisse. Asenduskodud ja

perekodus, kellel on kehtiv tähtjatu tegevusluba, mis on väljastatud asenduskoduteenuse osutamiseks enne käesoleva seaduse jõustumist ehk enne 01.01.2018. a., võivad jätkata sama tegevusloa alusel asendushooldusteenuse osutamist perekodus ja asenduskodus. Alates 01.01.2018.a. tegeleb uute tegevuslubade väljastamisega SKA kvaliteediosakond.

1.6.1 Pere- ja asenduskodusse suunamine

KOV töötaja:

- hindab lapse heaolust lähtuvalt asendushooldusteenuse osutamise vajadust;
- selgitab välja kõik lapsega seonduvad olulised asjaolusid ja kogub teavet, mis on oluline lapse kasvatamiseks, arendamiseks ja hooldamiseks (sh andmed tervisliku seisundi, erivajaduste jm olulise kohta);
- koostab enne asendushooldusele suunamist lapsele juhtumiplaani kui seda varasemalt ei ole tehtud ja täiendab seda asendushooldusel olles ([vt juhtumikorralduse juhise](#)) vähemalt kord aastas koostöös teenuseosutajaga. Algatab STAR-s [juhtumimenetluse](#) ning viib läbi juhtumikorralduslikud tegevused (abivajaduse hindamine ning tegevuskava sh kinnitab tegevuskava). Kui juhtumikorralduslikud tegevused ei ole korrektselt STAR-s läbi viidud, pole pärast arenduse valmimist võimalik last asendushooldusteenusele suunata (sh tagasiulatuvalt perioodil 1.01-30.03.2018 asendushooldusteenusele suunatud laste osas);
- tutvub pere- või asenduskoduga (vajadusel mitme teenuseosutajaga) ning võttes arvesse lapse küpsust ja arengutaset, selgitab välja ja dokumenteerib lapse arvamuse asendushooldusteenusele paigutamise kohta. Selleks, et laps saaks oma arvamust kujundada ja avaldada, peab lapsel olema võimalik tutvuda pere- või asenduskoduga ning saada teenuseosutaja kohta teavet;
- võttes arvesse lapse huve ja heaolu, valib lapsele kõige sobivama asendushooldusteenuse osutaja ja teeb otsuse teenusele paigutamiseks;
- sõlmib pere- või asenduskoduga lepingu asendushooldusteenuse osutamiseks. Asendushoolduse kestus, aeg ja tingimused sh poolte õigused ja kohustused näidatakse ära poolte vahel sõlmitud lepingus (lepingu võimalik näidist vt Lisa 3). KOV ja teenuseosutaja vahel sõlmitud leping on teenuse rahastamise alus;
- kuni STAR arenduse valmimiseni kannab suunamise ja igakuise teenuse rahastamise andmed soovi korral exceli-formaadis väljatöötatud vormi (vorm saadetakse KOV-idele STAR kasutajatoe poolt koos täpse kasutamise juhisega). Alates 1.01.2018 tehtavad suunamised asendushooldusteenusele (perekodusse, asenduskodusse) kantakse STAR-i peale arenduse valmimist;
- täidab teisi SHS-s sätestatud KOV kohustusi asendushooldusteenuse korraldamisel.

Teenuseosutaja tagab:

- asendushooldusel oleva lapse hooldamise, kasvatamise, arendamise ja turvalisuse;
- asendushooldusel oleva lapse kohta käiva teabe ja vajalike dokumentide kogumise;

- temaga lepingulises suhtes oleva perevanema ja kasvataja vastavuse SHS § 45¹³ lõikes 1 sätestatud nõuetele;
- asendushooldusteenuse kohta statistiliste aruannete koostamise ja esitamise SHS § 11 lõike 4 alusel kehtestatud korras;
- asendushooldusteenuse lõpetamisel tema valduses olevate asendushooldusel olnud lapse dokumentide üleandmise eestkostja ülesandeid täitvale kohaliku omavalitsuse üksusele;
- asendushooldusteenuse osutamisel asenduskodus või perekodus teenuse osutamise ruumide, nende sisustuse, maa-ala ja teenuse vastavuse rahvatervise seaduse § 8 lõike 2 punkti 8¹ alusel kehtestatud teenuse osutamise nõuetele.

Teenuseosutaja peab laste heaolu tagamiseks koostöös lapsed teenust saama paigutanud kohalike omavalitsuste üksustega vajaduse korral piirama SHS § 45⁶ lõikes 2, § 45⁷ lõikes 1 ja § 45⁸ lõikes 1 sätestatud maksimaalselt lubatud laste arvu peres.

1.6.2 Lepingu sõlmimine

Asendushoolduse korraldamine ja rahastamine on KOV ülesanne. Muuhulgas valib KOV lapsele sobiva asendushooldusteenuse osutaja ning sõlmib halduslepingu asendushooldusteenuse osutamiseks ja rahastamiseks. Lepingus lepitakse KOV ja teenuseosutaja vahel kokku teenuse osutamise üldtingimustes, osapoolte õigustes ja kohustustes, teenuse kulude katmiseses ning muudes osapooltele olulistes tingimustes (lepingu üks võimalik näidis on lisatud juhisele, vt Lisa 3).

Sisuline informatsioon lapse, tema abivajaduse, arengu ning vajalike tegevuste kohta kajastub lapse juhtumiplaanis. Juhtumiplaan on teenuse osutajaga sõlmitud lepingu lisa. Senised kolmepoolsed lepingud, mis olid sõlmitud KOV, maavalitsuse ja teenuseosutaja vahel kehtivad edasi ning loetakse sõlmituks KOV-i ja teenuseosutaja vahel. Lepingud tuleb jõustuva seaduse tingimustega kooskõlla viia hiljemalt 31.12.2018.

Samuti sätestatakse üleminekuajal noorte osas, kes viibivad asenduskodus, kuid, kes jõustuva seaduse mõttes on järelhooldusteenusele õigustatud isikud. Seega enne 1. jaanuari 2018 asenduskodusse suunatud ja seal täisealiseks saanud isikud võivad asendushooldusel viibida järelhoolduse tingimustele vastamise korral kuni 31. detsembrini 2018. Hiljemalt nimetatud tähtajal tuleb isikud suunata järelhooldusteenusele.

KOV täiendab juhtumiplaani koos asendushooldusteenuse osutajaga vähemalt kord aastas. Omavalitsusel on kohustus külastada last vähemalt kaks korda aastas, et tutvuda lapse arenguga ja hinnata tema heaolu. Lapse eestkostjaks olev KOV peab olema põhjalikult kursis pere- või asenduskodus viibiva lapse käekäiguga ning otsima lapse heaolust lähtuvalt võimalusi perepõhise asendushoolduse osutamiseks lapsele. Lapse elukohajärgne KOV tagab asendushooldusteenuse osutamise lepingu tingimuste ajakohasuse, kaasates vajadusel lepingu tingimuste ülevaatamise lepingu pooli ning tegema lepingusse pooltevahelisest kokkuleppest lähtuvad muudatused. Asendushooldusteenuse osutamise leping lõpetatakse:

- 1) teenuse vajaduse äralangemisel;
- 2) lepingus sätestatud kohustuste täitmata jätmisel;
- 3) lepingus sätestatud kohustuste mittenouetekohase täitmise korral;
- 4) lepingupoolte vastastikusel kokkuleppel või

5) muudel seadusest tulenevatel alustel.

Asendushooldusteenuse osutamise leping leping lõppeb:

- 1) tähtaja saabumise korral;
- 2) lepingupoole surma korral või
- 3) teenuse saaja surma korral.

Lapse eestkostjaks olev KOV kogub ja säilitab asendushooldusteenusel viibiva lapse dokumente ning annab asendushooldusteenuse osutamiseks vajalikud dokumendid vajadusel üle teenuseosutajale

1.6.3 Teenuse rahastamine, lapse isiklike kulude katmine ja lapse isiklike vahendite kasutamine lapse ülalpidamiseks

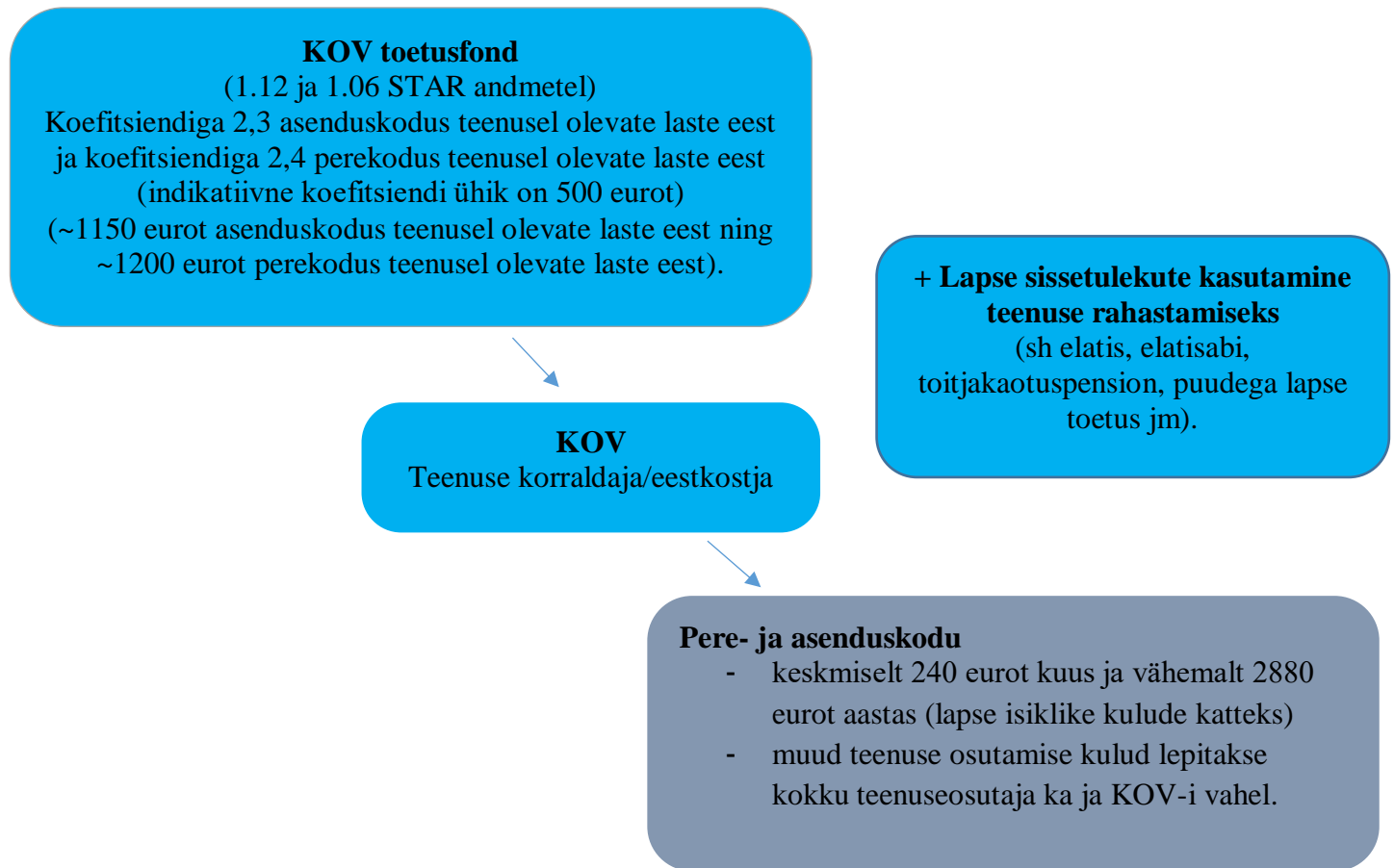
Asendushooldusteenuse osutamist pere- ja asenduskodus rahastatakse teenust saava lapse eestkostja ülesandeid täitva või selle puudumisel lapse rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse KOV-i eelarvest ning asendushooldusel oleva lapse sissetulekutest. Lapse ülalpidamist ja erivajadusest tulenevaid lisavajadusi rahastatakse muu hulgas lapsele riigieelarvest igakuiseks ülalpidamiseks ja puudest tingitud lisakulude osaliseks hüvitamiseks ettenähtud sissetulekutest (nt elatis, elatisabi, toitjakaotuspension, puudega lapse toetus). KOV lapse seadusliku esindajana tagab lapsele ettenähtud vahendite jõudmise lapseni. Samuti võib KOV teha eestkostetava ülalpidamiseks kulutusi lapse varalt saadava tulu arvelt, kui see on vajalik ([viide Perekonnaseadusele](#)).

SHS § 45 lõige 3 sätestab miinimumsumma, mis sõltumata asendushooldusteenuse osutamise viisist tuleb tagada teenusel viibiva lapse isiklike kulude katteks. See on keskmiselt 240 eurot kuus ning vähemalt 2880 eurot aastas. Lapse isiklike kulutuste all peetakse silmas toidu, riiete, hügieenitarvete, hariduse, vabaaja, huvitegevuse, tervise ja ravikulusid. Tegemist on seadusest tuleneva kohustusliku kuluga ning antud summas lapse isiklike kulutuste tegemist tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel vajadusel tõendada. Seaduses on sätestatud lapse isiklike kulude miinimumsumma, mida KOV saab lapse vajadusi ning eelarve võimalusi arvestades suurendada. Tuleb arvestada, et KOV eestkostjana ning teenuse korraldajana peab suutma vajadusel tõendada lapse isiklikeks kulutusteks makstud vahendite jõudmise lapseni ning vahendite kasutamise lapse isiklike kulude katteks. SHS ei sätesta, mil moel peab KOV selle kohta andmeid koguma ning üldjuhul lepatakse kulude tõendamine kokku teenuseosutaja ja KOV-i vahel sõlmitud lepingus.

Lapse suunamisel asendushooldusele ja sellest SKA teavitamisel lõpetatakse lapsevanemale perehüvitiste ja muude lapsega seotud toetuste sh puudega lapse toetuse maksmine. Lapsele määratakse eestkostja, kes lapse seadusliku esindajana saab uue taotlejana minna toetust taotlema. Pere- ja asenduskodus olevale lapsele makstakse edaspidi ka puudega lapse toetust. Samuti makstakse pere- ja asenduskodus elavale lapsele toitjakaotuspensionit, elatist ja elatisabi, mida KOV eestkostjana lapsele taotleb.

Teenuse osutamisega seotud kulud, mis ei ole reguleeritud seaduses, lepatakse kokku teenuseosutaja ja KOV-i vahel.

Asendushooldusteenuse rahastamine pere- ja asenduskodu suunamisel (näidisskeem)

1.6.4 Pere- ja asenduskodu kasvatusalatootajate baaskoolitus

Selleks, et anda kasvatusala töötajatele (sh perevanematele ja turvakodu töötajale) asenduskodus töötamiseks vajalikud oskused ja teadmised ning neid ka oma töös toetada ja julgustada, on ESF meetme „Asendushoolduse kvaliteedi tõstmine“ raames välja arendatud kasvatusala töötajatele baaskoolitus. Baaskoolitus kestab 160 ak/h ja koosneb 11 moodulist. Erinevalt varasemast asenduskodu kasvatusala täiendkoolitusest, on uues koolituskavas väiksem osakaal kodusel tööil (iseseisvat tööd on kokku 16 ak/h) ja suurem osakaal auditoorsel kontaktõppel (kokku 144 ak/h).

Baaskoolituses on seotud nii teoreetiline kui ka praktiline külg. Kõik teemad on võimalikult asendushoolduse spetsiifilised, et pakkuda osalejatele võimalikult palju tuge asenduskodus töötamisel. Koolitusel on rõhk lapsekesksel lähenemisel (last tuleb aktsepteerida sellisena nagu ta on, toetada lapse identiteeti ja kohelda last kui oma elu eksperti) ning perekesksel lähenemisel (kasvatajad peaksid tegema kõik selleks, et tagada asenduskodus last toetav õhkkond, sh tagama lapsel turvatunde, privaatsuse, konfidentsiaalsuse ning usalduse).

Koolitusel käsitletakse teemasid nagu lapse areng ja kiindumus, kaotus, väärkohtlemine, laste vaimne tervis, lapse positiivse mina-pildi toetamine, positiivne vanemlus, lapse õigused, seadusandlus, konfliktide juhtimine, töötaja vaimne tervis. Koolitusmooduleid viivad läbi erinevad koolitajad.

2. JÄRELHOOLDUSTEENUS

Järelhooldusteenus on KOV-i korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on asendushoolduselt ja eestkostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine. Järelhooldusteenust osutatakse lähtuvalt juhtumiplaanist, mille alusel KOV tagab isikule eluaseme, vajaduspõhised tugiteenused ja toetused ning isiklike kulude katmise keskmiselt 240 euro ulatuses ühes kuus ja vähemalt 2880 euro ulatuses ühes aastas. Seega on järelhooldusteenuse puhul tegemist teenuste komplektiga, mida tuleb isiku individuaalsetest vajadustest lähtuvalt juhtumiplaani alusel planeerida ja rakendada, et tagada tema iseseisev toimetulek ning õpingute jätkamise toetamine.

2.1 Järelhooldusteenusele suunamine

Kohaliku omavalitsuse üksus tagab järelhooldusteenuse SHS § 45¹⁶ lõike 1 alusel asendushooldusel viibivale täisealisele isikule, kes pärast põhi-, kesk-, kutse või kõrghariduse omandamist jätkab järgmisel õppeaastal õppimist kutseõppe tasemeõppes, rakenduskõrgharidusõppes, ülikooli bakalaureuse- või magistriõppes või bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppes:

- 1) esmase õppekavajärgse nominaalse õppeaja lõpuni, kuid mitte kauem kui isiku 25-aastaseks saamiseni;
- 2) õpingute katkestamiseni, kuid mitte kauem kui isiku 25-aastaseks saamiseni, või
- 3) isiku 25-aastaseks saamiseni.

Kohaliku omavalitsuse üksus võib tagada järelhooldusteenuse ka isikule, kes:

- 1) on kuni 21-aastane ega õpi ning kes kuni täisealiseks saamiseni viibis asendushooldusel või eestkostel;
- 2) on kuni 25-aastane ja õpib ning kes kuni täisealiseks saamiseni viibis eestkostel ja pärast põhi-, kesk-, kutse- või kõrghariduse omandamist jätkas järgmisel õppeaastal õppimist kutseõppe tasemeõppes, rakenduskõrgharidusõppes, ülikooli bakalaureuse- või magistriõppes või bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppes.

Viimati nimetatud sihtgruppidele, kellele KOV võib tagada järelhooldusteenuse osutamise, võib KOV kasutada teenuse rahastamiseks samuti toetusfondi kaudu eraldatud vahendeid, kuid nimetatud sihtgruppe ei arvestada toetusfondi kaudu vahendite eraldamisel teenusel viibinud isikute hulka.

Noorte osas, kes viibivad asenduskodus, kuid, kes jõustuva seaduse mõttes on järelhooldusteenusele õigustatud isikud, sätestatakse SHS-s üleminekuage järelhooldusteenusele minekuks. Seega enne 1. jaanuari 2018 asenduskodusse suunatud ja seal täisealiseks saanud isikud võivad asendushooldusel viibida järelhoolduse tingimustele vastamise korral kuni 31. detsembrini 2018. Hiljemalt nimetatud tähtajal tuleb isikud suunata järelhooldusteenusele.

Asendushoolduselt ja eestkosteperest elluastuva noore toetamisel on oluline tagada tema iseseisev toimetulek elluastumisel ning toetada õpingute jätkamist. Elluastumise planeerimine peab olema pidev tegevus juba asendushooldusel viibimise ajal, et võimaldada kõige olulise (õpingute leidmise võimalused, tööturul osalemise võimalused, elukoht jm) läbimõtlemist ning planeerimist ja seeläbi tagada noorele sobivaimad võimalused ning kindlus tuleviku suhtes. Seega ei tohiks järelhoolduse ning kogu iseseisvasse ellu mineku planeerimist jätta vaid viimastele kuudele enne planeeritavat teenuse muutust vaid tegemist peab olema pikema protsessiga, kuhu on kaasatud lisaks KOV-le ka noor ise ning teenuseosutaja. Hiline

planeerimine võib ohustada nii noore turvatunnet tuleviku osas kui ka võimalusi leida sobivamaid õppimis- ja elukohavõimalusi.

Järelhooldusteenuse osutamine sõltub noore hinnatud vajadustest. Teenuse osutamise nõuded on paindlikud, et võimaldada erinevate vajadustega noortele teenuste osutamist. Seejuures võib KOV korraldada eluaseme tagamist noore vajadusi arvestades asendushooldusteenuse, eestkostepere, sotsiaaleluruumi, renditud eluaseme, ühiselamukoha või muu sobiliku eluaseme kaudu, mis vastab eluruumile sätestatud nõuetele ([vt eluruumile esitatavad nõuded](#)).

Samuti tuleb arvestada, et iseseisvasse ellu astuvad ka puudega noored, kes vajavad iseseisva elu alustamiseks ning õpingute jätkamiseks enam tuge kui teised eakaaslased. Seega võib teatud juhtudel osutada järelhooldusteenuse raames nii eluasemeteenust kui teisi tugiteenuseid nt noore endine asendushooldusteenuse osutaja. Vaatamata asjaolule, et SHS-s ei ole sätestatud keeldu järelhooldusteenuse osutamiseks asendushooldusega samades ruumides, võib vaid eriolukorras kõikide teenusel viibivate isiku huve arvestades, osutada järelhooldusteenust samades ruumides, kus osutatakse asendushooldusteenust. Järelhooldusteenuse mõtte on iseseisva toimetuleku toetamine, mida pärsib asendushooldusteenuse sisu ja olemus. Noor peab saama võimaluse iseseisvalt oma elu korraldada, selleks piiratud tuge saades.

Lisaks eluaseme tagamisele on oluline planeerida kogu elukorraldust tervikuna koos noorega. Tugiteenuste ja toetuste vajadusele kehtivad samad reeglid ehk neid tuleb kavandada koos noorega ning juhendada teenuse eesmärgist, mis on hinnatud vajaduse põhiselt noore iseseisva toimetuleku ja õppimise toetamine.

Järelhooldusele suunatud isiku elukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus vaatab isiku juhtumiplaani üle vähemalt üks kord aastas. Juhtumiplaan on sisuline dokument, milles hinnatakse isiku abivajadust ning planeeritakse vajalikke tegevusi isiku abistamiseks. Juhtumiplaani ja -menetluse andmed tuleb kanda STAR-i ning nagu asendushooldusteenuste puhul peab juhtumimenetlus olema STAR-s läbitud teenusele suunamisel (sh kinnitatud tegevuskava), kuna vastasel juhul ei ole võimalik isikuid tagant järele peale STAR arenduse valmimist registrisse kanda. Järelhooldusele suunamisel tuleb isikule STAR-s koostada uus juhtumiplaan.

2.2 Teenuse rahastamine ja isiklike kulude katmine

Järelhooldusteenust rahastatakse teenust saava isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse KOV-i eelarvest ning isiku enda sissetulekutest. 2018. aasta esimesel vahendite jagamisel arvestatakse täisealiste asenduskoduteenusel viibivate isikute osas koefitsiendiks 2,3 (asenduskodu koefitsient) kuni nende järelhooldusteenusele suunamiseni (st kui 1.06.2018 seisuga on isik suunatud järelhooldusele, arvestatakse alates 1.06.2018 koefitsiendiks 1).

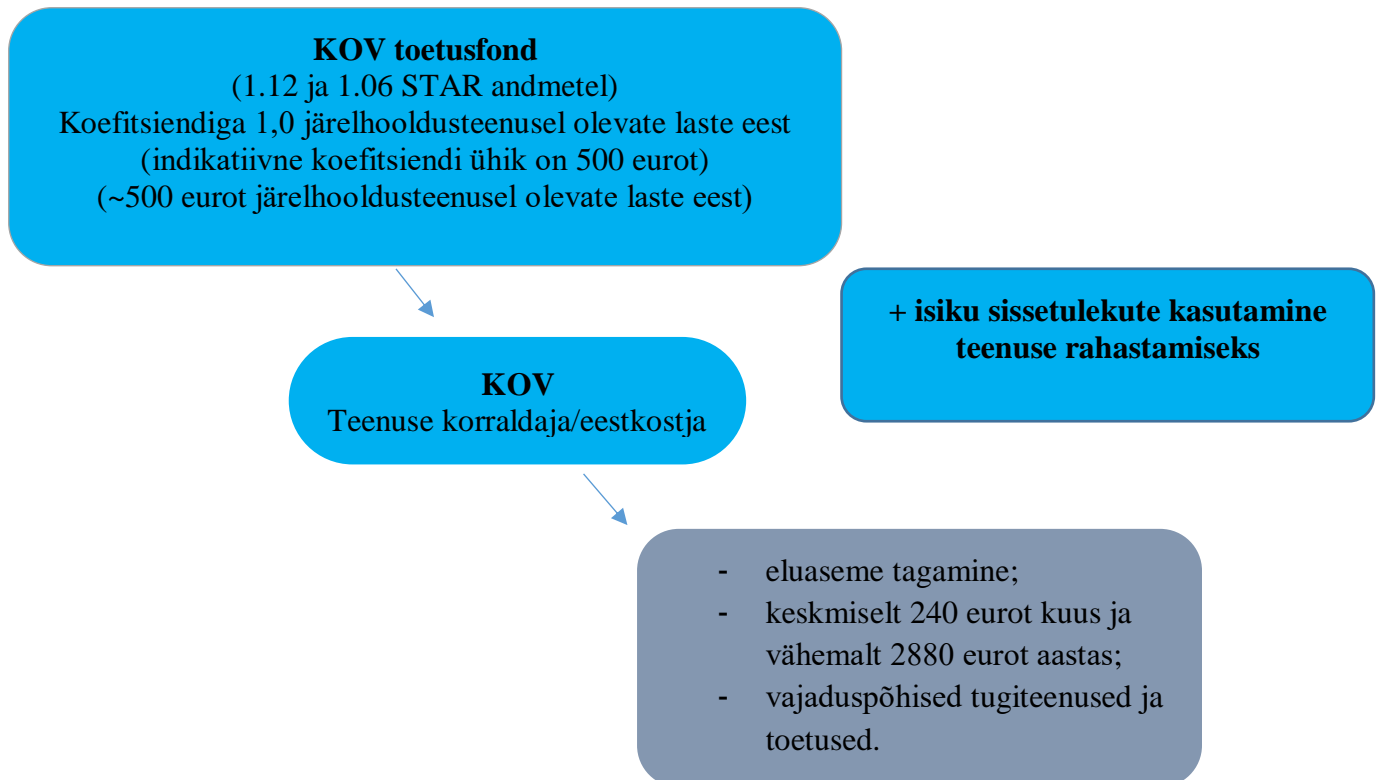
SHS § 45¹⁷ lg 2 ja § 45¹¹ lõige 3 sätestab miinimumsumma, mis tuleb tagada järelhooldusteenusel viibiva isiku isiklike kulude katteks. Tegemist on sama summaga nagu asendushooldusteenusel viibivate laste puhul st keskmiselt 240 eurot kuus ning vähemalt 2880 eurot aastas. Isiku isiklike kulutuste all peetakse silmas toidu, riiete, hügieenitarvete, hariduse, vabaaja, huvitegevuse, tervise ja ravikulusid.

Muude teenuste puhul lepitakse kokku isiku vajadustest ja isiku enda sissetulekutest lähtuvalt, millises ulatuses tagatakse eluasemeteenuse ja teiste tugiteenuse rahastamine isiku enda

sissetulekute arvelt. Samuti lepitakse kokku, kuidas toimub KOV poolt teenuste tagamine või nende rahastamine (nt sotsiaaleluruum; rendipind, mille kulud kaetakse otse omanikule; rendipind, mille kulude katmiseks kantakse vahendid järelhooldusteenust saava isiku arvele vm).

Järelhooldusteenuse raames tagatakse isikule ka muud vajaduspõhised tugiteenused- ja toetused, mis aitavad kaasa isiku iseseisvale toimetulekule ning toetavad õpingute jätkamist.

Järelhooldusteenuse rahastamine (näidisskeem)

2.3 Tugiisikuteenus asendushoolduselt elluastujatele

Kuni aastani 2020 osutatakse SKA kaudu kutselise tugiisiku teenust Euroopa Sotsiaalfondi vahendite toel, et abistada KOV-i üleminekuperioodil ning koolitada tugiisikuid ja kujundada teenuse praktikat.

Tugiisikuteenus on mõeldud:

- Asendushooldusteenusel elanud noorele, kel ei ole enam õigust asendushooldusteenusele;
- Hooldusperes või eestkostel elanud noorele, kes on saanud täisealiseks;
- Noorele, kes on asendushooldusel olles jäänud lapseootele või emaks saanud.

Tugiisik saab aidata noorel:

- saada teavet teenustest ja toetustest, millele tal on õigus;

- koostada taotlusi jm dokumentatsiooni, mis on vajalik erinevate asutustega suhtlemisel, tööle kandideerimisel vms;
- leida sobivaid võimalusi õpinguteks, töötamiseks, huvitegevuseks jms;
- planeerida ja tulla toime igapäevaste olmetegevustega (eelarve planeerimine, eluasemega seotud toimingud, toiduvalmistamine jm kodutööd, vanemlike oskuste arendamine);
- leida ning hoida motivatsiooni õpingute jätkamiseks, töökoha säilitamiseks;
- säilitada või taasluua suhteid tugivõrgustikuga;
- õppida järjest enam võtma vastutust;
- toime tulla muude ettetulevate raskustega.

Tugiisiku saamine

ESF-i ja riigi rahastatud teenust on võimalik saada Sotsiaalkindlustusameti ametliku partneri kaudu. Igas Eesti piirkonnas on koolituse läbinud tugiisikud. Teenust osutatakse nii eesti kui vene keeles.

Kohaliku omavalitsuse sotsiaal- või lastekaitsetöötaja peab märkima noore juhtumiplaani hinnangu teenuse vajaduse kohta ning võtma ühendust oma piirkonna teenusepakkujaga sobiva tugiisiku leidmiseks. Tugiisik ja noor sõlmivad koostöökokkuleppe, milles lepitakse kokku eesmärgid, suhtlemise ja konfidentsiaalsuse üldpõhimõtted. Soovi korral lisatakse leppesse kohtumiste sagedus. Teenuse kestel täidab tugiisik koos kliendiga kliendipäevikut.

Teenusega võib alustada kuni 6 kuud enne planeeritavat elluastumist, et noor ja tugiisik saaksid enne tihedamat koostööd üksteist piisavalt tundma õppida. Teenusele võivad tulla ka noored, kes on juba varem asendushoolduselt lahkunud, kuid kellel on tekkinud raskusi iseseisvalt toime tulemisega. Üldjuhul kestab teenus kuni 1 aasta, põhjendatud juhtudel on võimalik seda pikendada.

Kontaktandmed:

Projektijuht: Maarja Kuldjärv

e-post: maarja.kuldjarv@sotsiaalkindlustusamet.ee

tel: 6208388; 5918 1973

Teenust osutavad:

Põhja, lõuna ja ida piirkonnas (Harjumaa, Raplamaa, Järvamaa, Tartumaa, Jõgevamaa, Põlvamaa, Valgamaa, Viljandimaa, Võrumaa, Lääne-Virumaa, Ida-Virumaa):

OÜ Keerub

Kontaktisik: Ivika Abner

Telefon: 568 46601

e-mail: ivika@keerub.eu

<http://keerub.eu/>

Lääne piirkonnas (Läänemaa, Pärnumaa, Saaremaa, Hiiumaa):

OÜ Febrec

Kontaktisik: Jaanus Mäe

Telefon: 555 21999

e-mail: sotsiaalnekaasatus@gmail.com

Üldinfo Sotsiaalkindlustusameti koduleheküljel:

<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/asendushoolduse-tugiteenused/>

3. Järelevalve

SKA kvaliteediosakond teeb LasteKS-i ja SHS-i alusel riikliku- ja haldusjärelvalvet. Lähtudes SHS-st teeb SKA haldusjärelvalvet KOV üksuse poolt asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise ning hooldusperedele toetuse maksmiseks eraldatud sihtotstarbeliste vahendite kasutamise üle ning võib paluda põhjendusi raha jaotamise ja kasutamise kohta. Uurida millised vajaduspõhised teenused ja kuidas on lapsele tagatud. SHS tulenevalt kontrollib SKA kõikide SHS nimetatud nõuete täitmist teenuse rahastaja ja – osutaja poolt.

Teine kontrollmehhanism on seotud lepingu täitmise kontrollimisega. Lepinguga on osapoolte vahel kokku lepitud erinevad toimimise reeglid ning nõuded. Sellest tulenevalt tuleb ka veenduda, et lepingut täidetakse. KOVi üksusel peab olema põhjalik ülevaade lapse elutingimustest ja heaolust hooldusperes, selge arusaam lapse arengust ja vajadustest. Sellekohased andmed peavad kajastuma lapse juhtumiplaanis.

Lähtuvalt LasteKS on kohalikul omavalitsusel riikliku järelevalve kohustus last kasvatava isiku üle. Last kasvatavaks isikuks tuleb lugeda ka hoolduspere, asendus- ja perekodu vanemat. KOV teeb regulaarset järelvalvet korraldatava sotsiaalteenuse kvaliteedi üle. Kõnealune järelvalvesüsteem hõlmab pere nõustamist, lastekaitse töötaja külaskäike ning lapse kõrvaldamist hooldusperest, kui ilmneb väärkohtlemist ja hooletusse jätmist. KOV üksus teavitab SKA piirkonna spetsialisti hooldusperega lepingu lõpetamisest pere nõuetele mittevastavuse või perest tingitud muul põhjusel.

ÕIGUSAKTID

- Sotsiaalhoolekande seaduse § 45⁵- § 45¹⁷ sätestab asendus- ja järelhooldusteenuse eesmärgi, sisu ja korraldust ja § 10 lapse juhtumiplaani koostamist ja täiendamist;
- Sotsiaalhoolekande seaduse § 156 sätestab riigieelarvest finantseeritavad sotsiaaltoetused ja § 160 toob välja üleminekusätteid;
- Ehitusseadustiku § 11 lõike 4 sätestab eluruumile esitatavad nõuded;
- Perekaitse seaduse § 16 sätestab peretoetuste liike;
- Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 4 sätestab puudega inimeste sotsiaaltoetuste liike;
- Haldusmenetluse seaduse § 95-96 sätestavad halduslepingu mõiste ja pooled;
- Halduskoostöö seadus § 3 lg 4 sätestab haldusülesande täitmiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimist;
- Lastekaitse seaduse § 18 lg 1 ja § lg 1 ja 2 määratleb lastekaitsetöötajat ja lastekaitsetöötajale esitatavad nõuded;
- Lastekaitse seaduse § 20 toob välja lapsega töötava isikuna töötamise piirangud;
- Sotsiaalhoolekande seaduse § 16 reguleerib sotsiaalteenuste eest tasu võtmist;

Siseriiklikud dokumendid

- [Vanemliku hoolitsuseta laste asendushoolduse poliitika roheline raamat](#)
- [Lapse heaolu hindamise käsiraamat](#)

Rahvusvahelised dokumendid

- [ÜRO Lapse õiguste konventsioon](#)

- [Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitus liikmesriikidele Rec\(2005\)5. Hoolekandeesutustes kasvavate laste õiguste kohta.](#)
- [Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitus liikmesriikidele Rec\(2005\)5. Hoolekandeesutustes kasvavate laste õiguste kohta. \(Seletav raport inglise keeles\)](#)
- [ÜRO juhised laste alternatiivseks hoolduseks \(ENG\)](#)
- [ÜRO laste asendushoolduse juhised \(eesti keeles, mitteametlik tõlge\)](#)
- [Asendushoolduse standardid Euroopas \(EST\)\(RUS\)](#)
- [Suunised praktikutele: asendushoolduselt lahkumine ja järelhooldus \(EST:ENG\)](#)

KOOSTAJAD

Sotsiaalkindlustusamet
Tervise Arengu Instituut

KONSULTEERIJAJA

EV Sotsiaalministeerium

Lisa 1. Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise korra näidis

Linn/Vallavalitsus

... jaanuar 2018 nr

Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamise tingimused ja kord

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 5 ja sotsiaalhoolekande seaduse § 45⁵ ja § 45¹⁵ alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse asendus- ja järelhooldusteenuse (edaspidi ühiselt nimetatud kui *teenused*) korraldamise ja rahastamise tingimused ja kord.

§ 2. Asendushooldusteenuse eesmärk

Asendushooldusteenuse eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena.

§ 3. Järelhooldusteenuse eesmärk

Järelhooldusteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on asendushoolduselt ja eestkostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine.

2. peatükk

Teenuse kirjeldus

§ 4. Teenuse osutaja

(1) Asendushooldusteenuse osutaja on hoolduspere, perekodu ja asenduskodu (edaspidi teenuseosutaja).

(2) Järelhooldusteenuse osutaja on .../linna/vallavalitsus

§ 5. Teenuse saaja

(1) Asendushooldusteenus tagatakse /...../linna või valla poolt sotsiaalhoolekande seaduses § 45⁹ lg 1 ja 2 nimetatud lastele ja lapse heaolu tagamiseks /.../linna või valla otsusel § 45⁹ lõikes 3 nimetatud lastele.

(2) Järelhooldusteenus tagatakse /.../linna või valla poolt sotsiaalhoolekande seaduse § 45¹⁶ lõikes 1 nimetatud täisealisele isikule ja isiku toimetuleku tagamiseks /.../linna või valla otsusel § 45¹⁶ lõikes 2 nimetatud täisealisele isikule.

3. peatükk

Teenuse osutamine

§ 8. Teenuse vajaduse hindamine ja teenusele suunamine

(1) Sotsiaalhoolekande seaduse § 45⁹ lõigetes 1 ja 2 nimetatud lapse asendushooldusteenusele suunamisel hindab /.../linn või vald lapse heaolust lähtuvalt asendushooldusteenuse osutaja valikut (hoolduspere, perekodu või asenduskodu) ja põhjendab oma valikut.

(2) Sotsiaalhoolekande seaduse § 45⁹ lõikes 3 nimetatud lapse asendushooldusteenusele suunamisel hindab /.../linna või vald lapse abivajadusest ja lapse heaolust lähtuvalt teenuse osutamise vajadust ja sobivust ning suunab lapse teenusele hooldusõigusliku vanema või füüsilisest isikust eestkostja nõusolekul.

(3) Sotsiaalhoolekande seaduse § 45¹⁶ lõigetes 1 ja 2 nimetatud täisealise isiku järelhooldusteenusele suunamisel osutab /.../ teenuseid lähtuvalt isiku juhtumiplaanis hinnatud vajadustele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1-3 nimetatud isikute puhul teeb /.../linn või vald otsuse teenusele suunamise kohta ning kannab isikule teenuse osutamise andmed sotsiaalteenuste- ja toetuste andmeregistrisse (edaspidi STAR) sotsiaalhoolekande seaduse § 144 lõike 1 punkt 5 alusel.

(5) Teenuse saaja ja võimalusel tema vanem või füüsilisest isikust eestkostja peab olema kaasatud teenuse vajaduse hindamise ja teenusele suunamise protsessi.

§ 9. Teenuse rahastamine

(1) Asendushooldusteenust sotsiaalhoolekandeseaduse § 45⁹ lõigetes 1 ja 2 nimetatud lapsele rahastatakse /.../ linna/valla eelarvest ning asendushooldusteenusel oleva lapse sissetulekutest.

(2) Asendushooldusteenust sotsiaalhoolekandeseaduse § 45⁹ lõikes 3 nimetatud lapsele võib rahastada /.../ linna/valla eelarvest ja lapse ülalpidamiskohustusliku isiku vahenditest.

(3) Järelhooldusteenust rahastatakse /.../ linna/valla eelarvest ning järelhooldusteenusel oleva täisealise isiku sissetulekutest.

(4) Teenuse saaja isiklike kulude katteks peab /...../linna/valla eelarvest iga kuu tegema kulutusi keskmiselt 240 euro ulatuses ja vähemalt 2880 eurot aastas, mille kohta /.../ linn või vald peab eraldi arvestust.

(5) Käesoleva paragrahvi punktis 4 nimetatud summa tuleb fikseerida teenuse osutamise lepingus ning kanda lepingus kokkulepitud arvelduskontole, erandina võib järelhooldusel viibiva isiku puhul kokku leppida summa kandmise teenuse saaja arvelduskontole ja teha sellekohane märge teenusele suunamise otsuses.

(6) /.../ linn või vald toetab hoolduspere vanemat, kes on kantud STAR-i ja kes hooldab üht last, vähemalt ühe neljandiku ulatuses TLS § 29 lg 5 alusel kehtestatud töötasu alamäärast.

(7) /.../linn või vald võib STAR-i kantud hoolduspere vanemale maksta tasu mis ei tohi ühe lapse hooldamise korral olla väiksem kui üks neljandik TLS § 29 lg 5 alusel kehtestatud töötasu alamäärast. Tasu maksmise korral ei maksta hoolduspere vanemale käesoleva paragrahvi punktis 6 nimetatud toetust.

(7) Lapse ülalpidamisest ja erivajadustest tulenevaid lisavajadusi rahastab /...../linn/vald lapsele riigieelarvest igakuiseks ülalpidamiseks ja puudest tingitud lisakulude osaliseks hüvitamiseks ette nähtud sissetulekutest.

(8) Asendushooldusteenuse osutaja muud kulutused ja nende hüvitamise kord lepitakse kokku /.../ linna või valla ja asendushooldusteenuse osutaja vahel.

(9) Teenuse osutaja muude kulude kokkuleppimisel tuleb arvestada teenuse saaja teenusel viibimise kestvust, õppimist väljaspool teenuse osutamise asukohta, teenuse saaja spetsiifilisi vajadusi vms ning ülalpidamist riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest.

§ 10. Hoolduspere vanema toetuse taotlemine

(1) Toetuse taotlemise õigus on hoolduspere vanemal, kes on kantud hooldusperena STAR-i ja kellega /.../ linn või vald on sõlminud hoolduspere vanema lepingu.

(2) Käesoleva määruse § 9 lg 6 toetuse saamiseks esitab hoolduspere vanem taotluse /.../linnale või vallale.

(3) Taotleja esitab taotluse ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga. vähemalt järgmiste andmete kohta:

- 1) ees- ja perekonnanimi, isikukood
- 2) elukoht – maakond, linn või vald, tänav või küla, maja ja korteri number, sihtnumber;
- 3) arvelduskonto number.

§ 11. Lepingu sõlmimine

(1) /...../ linn või vald sõlmib asendushooldusteenuse teenuseosutajaga lepingu enne teenuse saajale teenuse osutamise alustamist.

(2) Järelhooldusteenuse osutamiseks võib sõlmida lepingu. Lepingu sõlmimisel peab teenuse saaja olema lepingupooleks.

(3) Asendushooldusteenuse osutamiseks sõlmitava lepinguga sätestatakse vähemalt lapsele osutatava teenuse sisu, maht, kestvus, rahastamine ning osapoolte õigused ja kohustused.

(4) Asendushooldusele suunatud lapsele koostatud juhtumiplaan on asendushooldusteenuse osutamise lepingu lisa.

§ 12. Lepingu lõppemine ja lõpetamine

(1) Leping lõpetatakse:

- 1) teenuse vajaduse äralangemisel;
- 2) lepingus sätestatud kohustuste täitmata jätmisel;
- 3) lepingus sätestatud kohustuste mittenoetekohase täitmise korral;
- 4) lepingupoole vastastikusel kokkuleppel või
- 5) muudel seadusest tulenevatel alustel.

(2) Leping lõppeb:

- 1) tähtaja saabumise korral;
- 2) lepingupoole surma korral või
- 3) teenuse saaja surma korral.

4. peatükk Lõppsätted

§ 14. Jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2018.

Lisa 2

Hooldusperega sõlmitava lepingu näidis

Käesolev leping on sõlmitud /...../linnas või vallas /.../lepingu sõlmimise kuupäev

.....**Valla/Linnavalitsus** (edaspidi Linna/Vallavalitsus), mida esindab linnaosa vanem (vallavanem)....., ja hoolduspere vanem....., isikukood, (edaspidi Hoolduspere vanem), tuginedes “Sotsiaalhoolekande seaduse” § § 45⁶ sõlmisid käesoleva lepingu alljärgnevas:

1. Lepingu objekt

Lepinguga kohustub Hoolduspere vanem võtma tähtajalisele perekonnas hooldamisele alaealise (edaspidi Laps) (isikukood), kellele tagab lapse põhivajaduste rahuldamiseks peresarnased elutingimused ning valmistab lapse ette võimetekohaseks toimetulekuks täiskasvanuna.

2. Hoolduspere vanem on kohustatud:

- 2.1. tagama Lapse õiguste ja huvide kaitse;
- 2.2. hooldama Last, sealhulgas vajadusel osutama isikuabi (abistama teda söömisel, liikumisel, riietumisel ja isiklikus hügieenis);
- 2.3. Kasvatama Last positiivseid vanemluspraktikaid rakendades, sealhulgas kõlbliselt arendama, kujundama Lapse tööoskusi ja arendama tema võimeid, abistama teda kodus õppimisel ning võimaldama Lapsel tegeleda huvialadega;
- 2.4. Lapse hooldamisel ja kasvatamisel lähtuma Lapse juhtumiplaanist (lepingu lisa), mida teenusele suunamisel vaadatakse koos teenuseosutajaga üle ja täiendatakse;
- 2.5. tagama hooldamisel kasutatavate ruumide vastavuse ehituseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud eluruumile esitatavatele nõuetele;
- 2.6. tagama Lapsele turvalisuse ja ööpäevaringse järelevalve;
- 2.7. aitama Lapsel säilitada tervist ning haiget Last põetama ning osalema vajadusel Lapse ravi- ja/või rehabilitatsiooniprotsessis;
- 2.8. looma Lapsele soodsa kasvukeskkonna ja lapsesõbraliku kodu, kus Lapsele tagatakse arenguvõimalused ja võimaldatakse privaatsust;
- 2.9. kokkuleppel /.../valla/linnaga võimaldama Lapsel kohtuda sugulaste või teiste Lapsele lähedaste isikutega;
- 2.10. võimaldama Lapsel tema poolt soovitud isikuid külla kutsuda;
- 2.11. võimaldama vajadusel pöörduda Lapsel oma probleemidega seadusliku esindaja, politsei, lastekaitseametniku või sotsiaaltöötaja, Sotsiaalkindlustusameti või õiguskantsleri poole;
- 2.12. küsima /.../linna või vallavalitsuselt luba juhtudel, mis eeldavad seadusliku esindaja nõusolekut, eelkõige reisimiseks koos Lapsega väljaspool Eestit, planeeritud operatsioonideks, Lapse osalemiseks uurimisprojektides jms;
- 2.13. tagama Lapse koolikohustuse täitmise ning osalema kooli lastevanemate koosolekutel ja arenguevestlustel;
- 2.14. tutvuma eelnevalt olukorraga tuttavate ja sugulaste juures, laagris ja mujal, kuhu saadab Lapse üksinda;
- 2.15. teavitama Linna/Vallavalitsust viivitamatult Lapse:
 - kasvatamisel ja hooldamisel ilmnevatest probleemidest;
 - kadumisest viivitamatult;
 - kontaktidest politseiga;

- võimalikust koolist väljaheitmisest;
 - tervise seisundi olulisest halvenemisest ja surmast;
- 2.16. lepingu lõppemisel tagastama Lapsele tema isiklikud asjad ja Linna/Vallavalitsusele Lapse dokumendid.

3. Hoolduspere vanemal on õigus:

- 3.1. otsustada Lapse hooldamisega seotud igapäevaelu küsimusi (päevakava, kodused tööd, vaba aja veetmine jms);
- 3.2. saada Linna/Vallavalitsuselt Lapse kohta tema hooldamiseks vajalikku teavet;
- 3.3. osaleda Lapse juhtumiplaani täiendamiseks ja teha ettepanekuid selle muutmiseks.
- 3.4. saada tugiteenuseid
- 3.5. saada KOV-lt vahendid lapse ülalpidamiseks;
- 3.6. teha ettepanekuid lapse hooldamisega seotud küsimustes.

4. Linna/Vallavalitsusel:

- 4.1. Linna/Vallavalitsusel on kohustus maksta Hoolduspere vanemale toetust nelja Lapse perekonnas hooldamisel vähemalt töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud töötasu alammääras. Ühe lapse hooldamisel toetatakse hoolduspere vanemat vähemalt ühe neljandiku ulatuses nimetatud töötasu alammäärast;
- 4.2. on kohustus maksta toetust Hoolduspere vanema arveldusarvele igakuiselt hiljemalt jooksva kuu 5-ndaks kuupäevaks eelmise kuu eest;
- 4.3. on kohustus Lapse isiklike kulude katteks teha /...../linna/valla eelarvest iga kuu kulutusi keskmiselt 240 euro ulatuses ja vähemalt 2880 eurot aastas;
- 4.4. Linna/Vallavalitsusel on kohustus täiendada ning vähemalt korra aastas vaadata üle Lapse juhtumiplaan ning kaasata juhtumiplaani koostamisse Hoolduspere vanem;
- 4.5. Linna/Vallavalitsusel on kohustus tasuda Lapse hariduskulud (sh huvihariduskulud);
- 4.6. Linna/Vallavalitsusel on kohustus külastada Last tema õiguste tagamise ja Lapse heaolu hindamise eesmärgil ning lepingu tingimuste täitmise kontrollimiseks ja Hoolduspere vanema nõustamiseks ja abistamiseks vähemalt kaks korda aastas
- 4.7. Linna/Vallavalitsusel on kohustus koguda ja säilitada Lapse dokumendid ning anda hooldusele suunatud lapse teenuse osutamiseks vajalikud dokumendid üle Hoolduspere vanemale.
- 4.8. Linna/Vallavalitsusel on kohustus informeerida ja tagada tugiteenuste jõudmist pereni;
- 4.9. on kohustatud tagama lapse sidemete säilimise vanemate ja kodukohaga ning looma lapsele tingimused sinna tagasitulekuks;
- 4.10. Linna/Vallavalitsusel on kohustus on õigus saada informatsiooni Lepingü täitmise kohta ning anda Hoolduspere vanemale vajadusel juhiseid. Puuduste ilmnemisel hooldamisel, teeb /.../linna või vallavalitsus märkuse, fikseerib puudused kirjalikult ning annab aja puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste mittekõrvaldamisel Leping lõpetatakse.

5. Vastutus

Pooled vastutavad Lapse tekitatud õigusvastase kahju eest vastavalt võlaõigusseaduse § 1053 sätetele järgmiselt:

- 4.11. Lapse poolt kahju tekitamisel kolmandatele isikutele on kohustatud kahju hüvitama Linna/Vallavalitsus va juhul kui Hoolduspere vanem on kahju tekkimises otseselt süüdi oma kohustuste olulise rikkumise tõttu;
- 4.12. Hoolduspere vanem vastutab kahjude eest, mida Laps tekitab Hoolduspere vanemale või Hoolduspere vanema varale ning Linna/Vallavalitsus ei ole kohustatud Hoolduspere vanemale sellist kahju kompenseerima.

5. Lepingu jõustumine ja lõppemine

5.1 Leping jõustub .../.../ ja Leping kehtib kuni lapse 18 aastaseks saamiseni või kui laps on enne 18-aastaseks saamist asunud õppima ja jätkab hariduse omandamist põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppes, hariduse omandamiseni või õpingute katkestamiseni kuni järgmise kooliaasta alguseni (SHS § 45⁹ lg 1 ja 2 alusel);

5.2 Hoolduspere vanem võib Lepingu ühepoolset lõpetada, teatades sellest vähemalt üks kuu ette. Kui Lapse ja/või Hoolduspere vanema tervislikus või Hoolduspere vanema majanduslikus seisundis toimuvad muutused, mis takistavad Lepingu täitmist või teevad selle võimatuks, võib lõpetada Lepingu, teatades sellest ette vähemalt viis kalendripäeva.

5.3. Vald võib Lepingu ühepoolset lõpetada, kui :

- Hoolduspere vanem ei täida Lepingulisi kohustusi;
- ilmneb, et Hoolduspere vanem või tema täisealised perekonnaliikmed, kellega tal on ühine eluruum, ei vasta “Sotsiaalhoolekande seaduse” § 45¹³ lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud nõuetele või Hoolduspere vanem ei ole muul põhjusel sobiv või võimeline Last hooldusperes kasvatama;
- Lepingu lõpetamine on Lapse huvides;
- Lapse surma korral;
- muudel õigusaktides sätestatud juhtudel.

6. Lõppsätted

6.1. Lepinguga reguleerimata küsimustes lähtuvad pooled vastava küsimuse lahendamisel kehtivatest seadustest. Lepingust tõusetuvad vaidlused lahendatakse läbirääkimiste teel. Kokkuleppe mittesaavutamisel kuuluvad vaidlused lahendamisele kohtus.

6.2. Kõik Lepingu muudatused ja täiendused vormistatakse kirjalikult lepingu lisadena, kirjutatakse alla mõlema lepingupoole poolt ning on Lepingu lahutamatuks osaks.

6.3. Leping lahutamatuks osaks on Lisa 1 – Lapse juhtumiplaan.

6.4. Leping on sõlmitud kahes identses võrdses juriidilise jõuga eksemplaris, millest üks jääb Linnale/Vallale ja teine antakse Hoolduspere vanemale.

7. Poolte andmed ja allkirjad

7.1. Linna/Vallavalitsus: registrikood, aadress:,
.....linn/vald, maakond, telefon Kontaktisik, tel
....., e-post:

7.2., isikukood, aadress:, vald/linn, maakond,
tel....., e-post:, a/a
EE.....

Allkirjastatud digitaalselt

.....

.....

Linnaosa vanem/vallavanem

Allkirjastatud digitaalselt

.....

.....

Hoolduspere vanem

Lisa 3

Asendus- ja perekoduga sõlmitava lepingu näidis

/.../linna/vallavalitsus, registrikood nr, aadress /.../ edaspidi Linnavalitsus/Vallavalitsus, keda kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel esindab linnapea/vallavanem /.../ ja asendushooldusteenuse osutaja /.../, registrikood nr /.../, aadress/.../ maakond, edaspidi Asendushooldusteenuse osutaja, keda esindab /.../, koos Pooled sõlmivad tulenevalt sotsiaalhoolekande seaduse (edaspidi SHS) § 45⁷ või § 45⁸ käesoleva halduslepingu (edaspidi Leping) alljärgnevas:

1. Lepingu ese

1.1 Lepinguga kohustub Asendushooldusteenuse osutaja osutama § 45⁷ või § 45⁸ nimetatud asendushooldusteenust (edaspidi Teenus) SHS § 45⁹ lõige 1 alusel teenusele suunatud lapsele (IK), võimaldades Lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnased elutingimused, luues talle turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna ning valmistades Last ette võimetekohaseks toimetulekuks täiskasvanuna.

2. Linnavalitsuse/Vallavalitsuse õigused ja kohustused

2.1 Linnavalitsus/Vallavalitsus kohustub:

2.1.1 Tasuma Asendushooldusteenuse osutamise eest lepingus kokkulepitud/kehtestatud tingimustel ja korras;

2.1.2 Rakendama iga lapse osas teenuse hinda, mis vastab lapse vajadustele ja tegelikele kuludele.

2.1.3 Koguma ja säilitama asendushooldusel oleva lapse dokumente ning andma hooldusele suunatud lapse asendushooldusteenuse osutamiseks vajalikud dokumendid üle teenuseosutajale;

2.1.4 Teavitama Asendushooldusteenuse osutajat nii Lepingu sõlmimisel kui ka Lepingu täitmise käigus viivitamatult asjaoludest, mis mõjutavad või võivad mõjutada Teenuse osutamist Asendushooldusteenuse osutaja poolt;

2.1.5 Täiendada koostöös teenuseosutajaga Lapsele juhtumiplaani, ning vaatama Lapsele koostatud juhtumiplaani üle vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem kui üks kord aastas.

2.1.6 Külastama Last Teenuse osutamise ajal lapse õiguste tagamise ja lapse heaolu hindamise eesmärgil vähemalt kaks korda aastas.

2.1.7 Tagama lapse sidemete säilimise vanemate ja kodukohaga ning looma lapsele tingimused sinna tagasitulekuks.

2.2 Linnavalitsusel/Vallavalitsusel on õigus:

2.2.1 Saada Asendushooldusteenuse osutajalt informatsiooni Teenuse osutamise ja Lepingu täitmise kohta;

2.2.2 Küsida täiendavat informatsiooni Lapsele teenuse osutamiseks eraldatud vahendite ning nende sihipärase kasutamise kohta.

3. Asendushooldusteenuse osutaja õigused ja kohustused

3.1 Asendushooldusteenuse osutaja kohustub:

3.1.1 Last hooldama ja abistama vastavalt tema eale, arengule ja vajadustele;

3.1.2 Last kasvatama, sealhulgas kõlbliselt arendama, kujundama lapse töösukusi ja arendama tema võimeid, abistama teda kodus õppimisel ning võimaldama Lapsel tegeleda huvialadega;

3.1.3 Tagama Lapsele turvalisuse ja ööpäevaringse järelevalve;

3.1.4 Aitama Lapsel säilitada tervist, haiget Last põetama ning osalema vajadusel Lapse ravi- ja/või rehabilitatsiooniprotsessis;

- 3.1.5 Looma Lapsele soodsa kasvukeskkonna ja lapsesõbraliku kodu, kus Lapsele tagatakse arenguvõimalused ja võimaldatakse privaatsust;
- 3.1.6 Teenuse osutamise kestel lapse kohta käiva teabe ja vajalike dokumentide kogumine, sealhulgas perioodiliste märkmete tegemine lapse arengu kohta.
- 3.1.7 Esitama e-posti teel linna/vallavalitsuse sotsiaalosakonnale/lastekaitsetöötajale igakuiselt 1. kuupäeva seisuga teenusel viibivate Laste arvud hiljemalt 3. kuupäevaks.
- 3.1.8 Teavitama Linnavalitsust/Vallavalitsust:
- 3.1.8.1 viivitamatult Lapse kadumisest;
- 3.1.8.2 viivitamatult Lapse õigusrikkumistest ja kontaktidest politseiga;
- 3.1.8.3 viivitamatult Lapse võimalikust koolist väljaheitmisest;
- 3.1.8.4. viivitamatult Lapse tervise seisundi olulisest halvenemisest ja surmast;
- 3.1.9. Tagama asendushooldusteenuse lõpetamisel asendushooldusel olnud lapse dokumentide üleandmise eestkostja ülesandeid täitvale kohaliku omavalitsuse üksusele;
- 3.1.10. Koostöös Linnavalitsusega/Vallavalitsusega tutvuma eelnevalt olukorraga tuttavate ja sugulaste juures, laagris ja mujal, kuhu saadab lapse üksinda;
- 3.1.11. Kasutama määratud ja makstud toetusi Lapse huvides.
- 3.1.12. Teavitama Linnavalitsust/Vallavalitsust vähemalt kuus kuud ette plaanist lõpetada oma tegevus Teenuse osutamisel;
- 3.1.13. Tagama võimalused lapsel kohtuda ja suhelda vanemate, sugulaste või teiste lapsele lähedaste isikutega, lapse huvidest lähtuvalt;
- 3.1.14. Võimaldama vajadusel pöörduda Lapsel oma probleemidega seadusliku esindaja, Linnavalitsuse/Vallavalitsuse lastekaitseametniku või sotsiaaltöötaja, politsei, Sotsiaalkindlustusameti või õiguskantsleri poole ning andma Lapsele informatsiooni nimetatud isikute poole pöördumise kohta;
- 3.1.15. Osalema kooli lastevanemate koosolekutel ja arenguestlustel;
- 3.1.16. Kasutama lapse ja temaga seotud isikuid puudutavaid andmeid ning muud teenuse osutamisega seotud informatsiooni ainult teenuse eesmärkidest lähtuvalt ja lapse huvides ning vastavalt isikuandmete kaitse seadusele.
- 3.1.17. Taotlema Linnavalitsuselt/Vallavalitsuselt luba juhtudel, mis eeldavad seadusliku esindaja nõusolekut, eelkõige reisimiseks koos Lapsega väljaspool Eestit, Lapse ajutiselt perekonda andmiseks pereeluga tutvumise ja vanemate, sugulaste või teiste lapsele lähedaste isikutega sidemete säilitamise eesmärgil, Lapse osalemiseks ravimiuuringutes ning teistes uurimisprojektides, plaanilisteks operatsioonideks, kooli vahetamiseks ning Lapsele määratud toetuste kasutamiseks;
- 3.1.18. Lepingu lõppemisel tagastama Linnavalitsusele/Vallavalitsusele Teenuse osutamiseks saadud dokumendid 5 tööpäeva jooksul lepingu lõppemisest. Juhul, kui Asendushooldusteenuse osutaja on Teenuse osutamisel teinud Linnavalitsuse/Vallavalitsuse volitusel tehinguid, kohustub Asendushooldusteenuse osutaja üle andma Linnavalitsusele/Vallavalitsusele nimetatud tehinguid puudutavad dokumendid;

3.2. Asendushooldusteenuse osutajal on õigus:

- 3.2.1 Otsustada Lapse hooldamisega seotud igapäevaelu küsimusi (päevakava, kodused tööd, vaba aja veetmine);
- 3.2.2. Teha ettepanekuid Lapse juhtumiplaani muutmiseks.

4. Finantseerimine

4.1 Kulude tasumine Linna/Vallavalitsuse poolt:

- 4.1.1 Linna/Vallavalitsus tasub lapsele asendushooldusteenuse osutamise eest.....eurot kalendrikuus esitatud arvete alusel sh 240 eurot kuus lapse isiklike kulude katteks;

- 4.1.2 Asendushooldusteenuse osutaja esitab Linna/Vallavalitsusele arve Lapsele osutatud/-tava Teenuse eest kalendrikuu ulatuses, hiljemalt järgmise kuu 5. kuupäevaks;
- 4.1.3 Linna/Vallavalitsus tasub arve Asendushooldusteenuse osutaja arveldusarvele 5 (viie) tööpäeva jooksul alates arve kättesaamisest.
- 4.1.4 Linna/Vallavalitsus teostab kuu kulude katmisel Asendushooldusteenuse osutajaga tasaarvelduse juhul, kui eelneval kuul ilmsid muutused rahastamise tingimustes ja korras.
- 4.2 Muude Lapsega seotud täiendavate kulude tasumine Linna/Vallavalitsuse poolt;
- 4.2.1 Linn/Vald võib vajadusel tasuda Lapse eest eelnevalt kirjalikult kokkulepitud (huviringi, psühholoogi vms.) kulud asendushooldusteenuse osutaja eest vastavalt tema poolt edastatud arvetele.
- 4.2.2 Linnavalitsus/Vallavalitsus on kohustatud vastavalt eelnevale kirjalikule kokkuleppele asendushooldusteenuse osutaja poolt esitatud arved tasuma 14 tööpäeva jooksul arvates arve esitamisest.

5. Lepingu jõustumine, muutmine, ülevaatamine ja lõppemine

- 5.1 Leping jõustub allkirjastamise hetkest ja kehtib kuni lapse 18 aastaseks saamiseni või kui laps on enne 18-aastaseks saamist asunud õppima ja jätkab hariduse omandamist põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppes, hariduse omandamiseni või õpingute katkestamiseni kuni järgmise kooliaasta alguseni (SHS § 45⁹ lg 1 ja 2 alusel);
- 5.3 Leping ja Lapse juhtumiplaan vaadatakse üle vähemalt üks kord aastas Linna/Vallavalitsuse poolt pakutud ja Asendushooldusteenuse osutajale sobival kuupäeval;
- 5.4 Asendushooldusteenuse osutaja võib Lepingu Lisa muutmise algatada vajaduse ilmnemisel, millele Linn/Vallavalitsus on kohustatud reageerima vähemalt ühe (1) kalendrikuu jooksul.

6. Vastutus lepingu rikkumisel ja vääramatul jõud

- 6.1. Pooled vastutavad Lepingust tulenevate kohustuste rikkumise eest Võlaõigusseaduses sätestatud alustel ning Pooled on õigus kasutada Võlaõigusseaduse § 101 sätestatud õiguskaitsevahendeid.
- 6.2. Kohustuse rikkumine on vabandatav, kui Pool rikkus kohustust vääramatul jõu tõttu. Lepingus mõistetakse vääramatul jõuna eelkõige ülestõusu, üldstreiki, massilisi rahutusi Poolte asukohajärgses haldusüksuses, mis oluliselt takistab Lepingu täitmist ning samuti muid Lepingus loetlemata asjaolusid, mida mõlemad Pooled kirjalikus vormis aktsepteerivad vääramatul jõuna.
- 6.3. Kui vääramatul jõu mõju on ajutine, on kohustuse rikkumine vabandatav üksnes aja vältel, mil vääramatul jõud kohustuse täitmist takistas.

7. Vaidluste lahendamise kord

- 7.1 Lepinguga reguleerimata küsimustes lähtuvad Pooled vastava küsimuse seadusejärgsest regulatsioonist.
- 7.2 Lepingust tõusetuvad vaidlused lahendatakse läbirääkimiste teel. Kokkuleppe mitte saavutamisel kuuluvad vaidlused lahendamisele kohtus.

8. Teadete edastamine

- 8.1 Üks Pool edastab Lepinguga seotud teated teisele Poolele tema Lepingus märgitud kontaktandmetel. Kontaktandmete ja kontaktisikute muutusest on Pool kohustatud koheselt informeerima teisi Lepingu Pooli.
- 8.2 Pooltevahelised Lepinguga seotud teated peavad olema kirjalikus vormis, välja arvatud juhtudel, kui sellised teated on informatiivse iseloomuga, mille edastamisel teisele Poolele ei ole õiguslikke tagajärgi.
- 8.3 Kirjalik teade loetakse teisele Poolele üle antuks, kui teade on üle antud allkirja vastu

või saadetud tähitud postiga ja postitamisest on möödunud viis (5) kalendripäeva.

8.4 Informatsioonilist teadet võib edastada telefoni, faksi või e-posti kaudu.

9. Lõppsätted

9.1 Lepingus ning Lepingu lisas olevate isikuandmete kaitse tagatakse vastavalt isikuandmete kaitse seadusele.

9.2 Lepingu muudatused ja täiendused vormistatakse kirjalikult ja kirjutatakse alla kõigi Poolte poolt.

9.3 Käesolev leping on (eelmise lepingu kuupäev) sõlmitud halduslepingu nr..... (eelmise lepingu nr) lahutamatu osa.

10. Poolte kontaktisikud:

10.1 Linna/Vallavalitsuse esindajaks Lepingu täitmisel ja sellega seonduva informatsiooni andmisel on lastekaitse (tel,, e-post.....)

10.2 Asendushooldusteenuse osutaja esindajaks Lepingu täitmisel ning sellega seonduva informatsiooni andmisel on tel, e-post:

11. Lepingu lisad

11.1 Juhtumiplaan

12. Poolte allkirjad

/allkirjastatud digitaalselt/

/ allkirjastatud digitaalselt/

linnapea/linnaosavanem/vallavanem

asendushooldusteenuse osutaja